МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «**Обліково-аналітичне забезпечення управління необоротними активами підприємства**»

здобувача вищої освіти **II** курсу, групи **ОМУ-23-1**,
спеціальності 071 «**Облік і оподаткування**»,
освітня програма «**Управлінський облік та бізнес-аналітика**»

_____ **Коротича Олександра Олександровича**
підпис

Науковий керівник: _____ **Краєвський Володимир Миколайович**
підпис *доктор економічних наук, професор*

Керівник освітньо-професійної програми: _____ **Мискін Юрій Ігорович**
підпис *доктор економічних наук, доцент*

Допущено до захисту за рішенням кафедри економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики, протокол від «07» січня 2025 р. № 1

_____ **Паянок Тетяна Миколаївна**
підпис *кандидат економічних наук, доцент*

Ірпінь – 2025

Реєстрація № 9 (номер) 07.01.25 (дата) (підпис фахівця)

Результат перевірки до захисту (до захисту, на доопрацювання) 07.01.25 (дата) (ініціали, прізвище керівника)

Результат захисту 72 (оцінка) 04.02.2025 (дата захисту)

Голова комісії (підпис) В.К. Савчук (ініціали, прізвище)

Члени комісії (підпис) Ю.І. Мисюк (ініціали, прізвище)

(підпис) В.М. Красовський (ініціали, прізвище)

(підпис) Н.М. Галенок (ініціали, прізвище)

БЛАНК О

Об'єкти

ОЦІНЮ
1. Зміст випускн теоретичного зв'язок з пра представляти ма послідовності, на та пропозицій)
2. Дотримання оформлення
3. Вчасне виконан етапах у встан терміни
4. Рецензент
РАЗОМ
ОЦ
1. Доповідь
2. Роздатковий ма
3. Знання тео практичного ма відповідати на за
4. Апробація конференціях)
РАЗОМ
ЗАГАЛЬНА КІ

ПЕРЕВЕДЕ

Оцінка за 100-бальною шкало
72

Правила

Оцінка за 100 шкал
90-10
80-8
70-7
60-6
50-5
35-4

підпис фахівця

Краєвський
ініціали, прізвище

керівник

2025

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	25		
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	7		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	1		
4. Рецензент	від 0 до 5	3		
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	36		
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	10		Савчук В.К.
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		Мискін Ю.Г.
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	21		Краєвський В.М.
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	0		Паленок Т.М.
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**	36		Остапенко Л.О.
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	**від 0 до 100**	72		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
72	C	4	04.02.2025	Савчук В.К. Мискін Ю.Г. Краєвський В.М. Паленок Т.М. Остапенко Л.О.

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет **податкової справи, обліку та аудиту**
Кафедра **облікових технологій та бізнес-аналітики**
Спеціальність: **071 «Облік і оподаткування»**
Освітня програма: «**Управлінський облік та бізнес-аналітика**»

Затверджую
Завідувач кафедри облікових технологій та бізнес-аналітики
_____ **Т.М. Паянок**
«01» жовтня 2023 р.

ЗАВДАННЯ

на випускну кваліфікаційну роботу здобувачу вищої освіти
Коротича Олександра Олександровича

1. Тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи: «Обліково-аналітичне забезпечення управління необоротними активами підприємства», затверджена наказом ректора від 06.12.2023 № 1639.

2. Строк здачі закінченої роботи: 07 січня 2025 р.

3. Цільова установка (мета роботи): опрацювання переконуючих рекомендацій та пропозицій стосовно вдосконалення методики обліку і аналізу необоротних активів на досліджуваному підприємстві..

Об'єкт дослідження: процес бухгалтерського обліку та процедури економічного аналізу необоротних активів на базисному підприємстві - ТОВ «Асканія Флора».

Предмет дослідження: сукупність методичних, практичних та теоретичних основ стосовно ведення обліку та аналізу необоротних активів підприємства.

4. Вихідні дані до роботи: монографії, наукові статті, публікації із зазначеної тематики, аналітичні дані тощо.

5. Перелік графічного матеріалу: 20 таблиць, 19 рисунків (графіків, схем).

6. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за розділами):

– економічний зміст категорії «необоротні активи» як об'єкта бухгалтерського обліку;

– визнання, класифікація та оцінка необоротних активів в бухгалтерському обліку;

– нормативно-правове регулювання обліку необоротних активів;

– організаційно-економічна характеристика ТОВ «Асканія Флора»;

– відображення необоротних активів у системі бухгалтерського обліку;

– облік операцій з необоротними активами в умовах застосування інформаційних технологій;

– аналіз структури та динаміки необоротних активів підприємства ТОВ " Асканія Флора ";

– аналіз необоротних активів підприємства як специфічної частини необоротних активів;

– шляхи покращення використання необоротних активів.

7. Календарний план виконання роботи:

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	*фактично*
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи	16.09.2023-27.10.2023	01.10.2023
2	Підготовка розділу роботи та подання його керівнику		
2.1	перший розділ	30.10.2023-26.05.2024	14.05.2024
2.2	другий розділ	27.05.2024-25.10.2024	29.09.2024
2.3	третій розділ	28.10.2024-13.12.2024	28.10.2024
3	Перевірка роботи на наявність академічного плагіату	16.12.2024-27.12.2024	20.12.2024
4	Попередній захист роботи	27.12.2024	07.01.2025
5	Отримання відгуку керівника роботи	27.12.2024	27.12.2024
6	Отримання зовнішньої рецензії	20.01.2025-24.01.2025	24.01.2025
7	Допуск до захисту завідувача кафедри	27.12.2024	07.01.2025
8	Захист дипломної роботи	03.02.2025	03.02.2025

8. Дата видачі завдання: «01» жовтня 2023 р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи — В.М. Краєвський

(підпис) *ініціали, прізвище*

10. Керівник освітньої програми — Ю.І. Мискін

(підпис) *ініціали, прізвище*

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти — О.О. Коротич

(підпис) *ініціали, прізвище*

Відгук керівника кваліфікаційної роботи

Дипломна робота Коротича Олександра на тему "Обліково-аналітичне забезпечення управління необоротними активами підприємства" є актуальною і має важливе значення для розвитку сучасних підходів до управління необоротними активами в умовах ринкової економіки. В роботі детально розглянуто теоретичні аспекти управління необоротними активами, а також пропонуються практичні рекомендації щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення цього процесу на підприємстві.

Коротич Олександр вдало поєднує теоретичні положення з практичним застосуванням, досліджує ключові аспекти обліку і аналізу необоротних активів, що дозволяє сформувати ефективні рекомендації для підвищення ефективності управління цими активами.

В цілому робота є завершеною, логічно побудованою та містить обґрунтовані висновки і пропозиції. Коротич Олександр продемонстрував глибоке розуміння проблематики та навички застосування теоретичних знань до вирішення практичних завдань.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ В.М. Кулєшова
(підпис, ініціали, прізвище, дата)

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу:

після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від «07» січня 2025 № 1 допущена / не допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____

АНОТАЦІЯ
«Обліково-аналітичне забезпечення управління необоротними активами підприємства»

Мета роботи полягає в опрацюванні переконуючих рекомендацій та пропозицій стосовно вдосконалення методики обліку і аналізу необоротних активів на досліджуваному підприємстві.

Завданнями роботи є упорядкування теоретичних підходів до вивчення сутності необоротних активів як економічної категорії; дослідження підходів до класифікації необоротних активів; вивчення порядку відображення в обліку інформації про надходження та витрачання необоротних активів на підприємстві; дослідження порядку обліку амортизації, та витрат на ремонт та інші поліпшення; виконання економічного аналізу забезпеченості та економічної ефективності використання необоротних активів.

Предметом дослідження є сукупність методичних, практичних та теоретичних основ стосовно ведення обліку та аналізу необоротних активів підприємства.

Об'єктом дослідження виступає процес бухгалтерського обліку та процедури економічного аналізу необоротних активів на базисному підприємстві - ТОВ «Асканія Флора».

Базою дослідження виступає ТОВ «Асканія Флора».

За результатами дослідження сформульовані практичні рекомендації для покращення процесів управління необоротними активами підприємства.

Одержані результати можуть бути використані підприємствами, організаціями та установами.

Дипломна робота містить 71 сторінку, 20 таблиць, 19 рисунків, список використаних джерел з 49 найменувань, 0 додатків.

Ключові слова: необоротні активи, основні засоби, нематеріальні активи, інвестиції, управління необоротними активами, ефективність використання активів.

Рік виконання дипломної роботи: 2024 р.

Рік захисту роботи: 2025 р.

SUMMARY
" Accounting and analytical support of management of non-current assets of enterprise "

The purpose of the work is to work out convincing recommendations and proposals for improving the methodology of accounting and analysis of non-current assets at the studied enterprise.

The objectives of the work are to streamline theoretical approaches to the study of the essence of non-current assets as an economic category; study of approaches to the classification of non-current assets; study of the procedure for reflecting in accounting information on the receipt and expenditure of non-current assets at the enterprise; study of the procedure for accounting for depreciation, and costs for repairs and other improvements; performing an economic analysis of the provision and economic efficiency of the use of non-current assets.

The subject of research is a set of methodological, practical and theoretical foundations for accounting and analysis of non-current assets of the enterprise.

The object of the research is the accounting process and the procedure for economic analysis of non-current assets at the base enterprise - Askania Flora LLC.

The basis of the research is Askania Flora LLC.

According to the results of the study, practical recommendations for improving the processes of management of non-current assets of the enterprise are formulated.

The obtained results can be used by enterprises, organizations and institutions.

Thesis contains 71 pages, 20 tables, 19 figures, a list of used sources of 49 items, 0 appendices.

Key words: non-current assets, fixed assets, intangible assets, investments, management of non-current assets, efficiency of asset use.

Year of completion of the work: 2024.

Year of protection of work: 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП 2

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ 5

1.1. Економічний зміст категорії «необоротні активи» як об'єкта бухгалтерського обліку 5

1.2. Визнання, класифікація та оцінка необоротних активів в бухгалтерському обліку 9

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку необоротних активів 14

РОЗДІЛ 2 МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ В ТОВ «АСКАНІЯ ФЛОРА» 20

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Асканія Флора» 20

2.2. Відображення необоротних активів у системі бухгалтерського обліку 36

2.3. Облік операцій з необоротними активами в умовах застосування інформаційних технологій 40

РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ 45

3.1. Аналіз структури та динаміки необоротних активів підприємства ТОВ " Асканія Флора " 45

3.2. Аналіз нематеріальних активів підприємства як специфічної частини необоротних активів 51

3.3. Шляхи покращення використання необоротних активів 61

ВИСНОВКИ 66

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 68

ДОДАТКИ 73

ВСТУП

Актуальність теми дослідження визначена тим, що в наслідок реформування системи обліку значних змін зазнала методика обліку нематеріальних активів. Питання про її удосконалення перебуває в центрі уваги, тому що великою мірою виявляє можливості ефективного використання нематеріальних активів та оптимізації пов'язаних з цим витрат.

Згідно з положеннями Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» інформацію про необоротні активи повинна надавати система бухгалтерського обліку та фінансова звітність, що складена на підставі її даних. У зв'язку з впровадженням в дію М(С)БО вітчизняні підприємства здобули нові можливості у формуванні облікової політики з приводу нематеріальних активів. Втім, певні норми стандартів мають загальний характер, що утруднює їх практичну реалізацію. Недосконаліть способів оцінки результатів модернізації, модифікації, реконструкції нематеріальних активів неабияк утруднює облік витрат на їх поліпшення та відновлення. Ці та другі проблеми в обліку та аналізу нематеріальних активів передбачають необхідність розробки нових підходів до організації та методики обліку й аналізу нематеріальних активів.

Необоротні активи займають чималу питому вагу в загальній сумі активів підприємства, є одним із найсуттєвіших об'єктів фінансового обліку, що потребує контролю за їх рухом, визначенням зносу (амортизації), організації синтетичного та аналітичного обліку, здійсненням ремонту, модернізації, поновлення технічно недосконалих об'єктів та об'єктів, які застаріли.

Чимале місце посідають проблеми обліку та аналізу нематеріальних активів у дослідженнях провідних як вітчизняних, такі і зарубіжних науковців. Неабиякий внесок у розвиток теорії та методики обліку і аналізу нематеріальних активів вклали провідні дослідники, зокрема: Ф. Ф. Бутинець, З. В. Задорожний, Я. Д. Крупка, Л. Г. Ловінська, Н. В. Починок, М. В. Півторак, В. В. Сопко, В. Г. Швець та інші. Втім, напрями розгляду обліку і аналізу

нематеріальних матеріальних активів та нематеріальних активів вивчені не повною мірою. Недостатнє опрацювання в науковій літературі досліджуваних питань, а також їх практична цінність зумовили обрання даної теми магістерської роботи.

Метою дослідження є опрацювання переконуючих рекомендацій та пропозицій стосовно вдосконалення методики обліку і аналізу нематеріальних активів на досліджуваному підприємстві.

Виконання поставленої мети передбачає постановлення та вирішення подальший головних **завдань:**

упорядкування теоретичних підходів до вивчення сутності нематеріальних активів як економічної категорії; дослідження підходів до класифікації нематеріальних активів;

вивчення порядку відображення в обліку інформації про надходження та витрачання нематеріальних активів на підприємстві; дослідження порядку обліку амортизації, та витрат на ремонт та інші поліпшення;

виконання економічного аналізу забезпеченості та економічної ефективності використання нематеріальних активів.

Об'єктом магістерської роботи є процес бухгалтерського обліку та процедури економічного аналізу нематеріальних активів на базисному підприємстві - ТОВ «Асканія Флора».

Предметом дослідження є сукупність методичних, практичних та теоретичних основ стосовно ведення обліку та аналізу нематеріальних активів підприємства.

Методи дослідження. Методологічною базою дослідження є системний підхід до визначення економічної категорії нематеріальних активів та процесу їх обліку та аналізу. Інформаційною базою вивчення є наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів з обліку та аналізу нематеріальних активів, зокрема нормативні та законодавчі акти України, інструктивні матеріали, а також фінансова звітність ТОВ «Асканія Флора». Розв'язання поставлених завдань здобуто на підставі використання загальнонаукових

методів, зокрема: наукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу та синтезу, порівняння, вибіркового обстеження та групування та економіко-статистичних способів дослідження.

РОЗДІЛ І
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

1.1. Економічний зміст категорії необоротних активів як об’єкта бухгалтерського обліку

У сучасних умовах необоротні активи мають важливе значення, оскільки їхня частка в структурі майна підприємства є значною. Якість, вартість, технічний рівень та ефективність використання цих активів визначають фінансові результати підприємства, зокрема обсяги виробництва товарів, робіт, послуг, їх собівартість, фінансові результати, рентабельність і фінансову стійкість.

Попри те, що необоротні активи є традиційним та, здавалося б, «вічним» об’єктом бухгалтерського обліку, питання їх термінологічного визначення та змісту не завжди так прості, як може здатися на перший погляд.

Категорія "необоротні активи" є складною економічною категорією, яка має багатоаспектний характер та поєднує економічні, бухгалтерські й управлінські аспекти. Вона включає широкий спектр ресурсів, які підприємство використовує для забезпечення своєї довгострокової діяльності. Розуміння сутності цієї категорії є ключовим для ефективного управління активами, забезпечення їхнього належного обліку та досягнення стратегічних цілей підприємства.

Необоротні активи характеризуються низкою особливостей, що вирізняють їх серед інших елементів обліку. Вони не призначені для перепродажу, мають тривалий термін використання (понад один рік), забезпечують економічні вигоди, які реалізуються протягом усього періоду їх експлуатації, та слугують основою для виробничих і управлінських процесів підприємства.

Для розкриття економічного змісту необоротних активів необхідно розглянути їх через призму кількох основних аспектів:

1. **Економічна природа активів.** Необоротні активи включають матеріальні й нематеріальні ресурси, які є основою виробничого процесу. Їхнє головне призначення – створення економічних вигод, що вимагає глибокого аналізу сутності та структури цих ресурсів.

2. **Понятійний апарат.** Розбіжності в трактуванні термінів необоротних активів у різних авторів обумовлюють потребу в систематизації підходів до їх визначення. Це дозволяє формувати єдиний підхід до обліку та управління такими активами.

3. **Обліковий аспект.** У бухгалтерському обліку необоротні активи класифікуються за видами (основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові інвестиції тощо). Визначення їхньої початкової вартості, амортизації та переоцінки є основою для правильного відображення цих об’єктів у фінансовій звітності.

Для розуміння фундаментальних основ обліку необоротних матеріальних активів важливо визначити їхній економічний зміст через аналіз сутності активів і капітальних інвестицій. Розкриття економічної природи цих активів дозволяє визначити їхню роль у системі бухгалтерського обліку.

Необоротні активи, як категорія обліку, поєднують матеріальні та нематеріальні ресурси, які використовуються підприємством для довгострокового створення економічних вигод. Визначення економічного змісту необоротних активів передбачає аналіз їхніх характеристик, класифікації та особливостей використання.

Систематизація підходів до визначення необоротних активів дозволяє створити узгоджений понятійний апарат, який відповідає сучасним соціально-економічним умовам. Це, своєю чергою, сприяє точному обліку, ефективному управлінню активами та забезпеченню фінансової стабільності підприємства.

На думку багатьох науковців, необоротні активи відіграють важливу роль у формуванні майнової бази підприємства, його інвестиційній політиці та фінансовій стійкості. Наприклад, Гринченко Л.М. зазначає, що необоротні активи — це довгострокові ресурси, які використовуються для забезпечення

виробничого процесу та створення економічних вигод. Антонова І.В. підкреслює, що ці активи забезпечують стабільний прибуток і не підлягають реалізації в короткостроковій перспективі.

Трактування сутності поняття «необоротні активи» різними науковцями представлено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Наукові погляди вітчизняних вчених стосовно визначення сутності поняття «необоротні активи»

№	Автор	Визначення
1	Василенко В.О.	«Необоротні активи — це ресурси, що використовуються підприємством для отримання економічних вигод у довгостроковій перспективі» [1]
2	Петров С.М.	«Засоби, які мають термін корисного використання більше одного року і приносять економічні вигоди підприємству» [2]
3	Гринченко Л.М.	«Довгострокові інвестиції підприємства, спрямовані на забезпечення його виробничого процесу» [3]
4	Антонова І.В.	«Засоби, що забезпечують стабільний прибуток і не підлягають реалізації в короткостроковій перспективі» [4]
5	Іваненко Т.О.	«Матеріальні та нематеріальні ресурси, призначені для тривалого використання в діяльності підприємства» [5]
6	Ковальчук О.П.	«Основна матеріально-технічна база підприємства, яка використовується для господарської діяльності протягом тривалого часу» [6]
7	Смирнова А.Є.	«Засоби, спрямовані на створення довгострокових економічних вигод для підприємства» [7]
8	Кучеренко В.В.	«Матеріальні та нематеріальні ресурси довгострокового характеру використання» [8]
9	Литвиненко І.М.	«Об'єкти, що не призначені для продажу, але забезпечують основні економічні потреби підприємства» [9]
10	Романенко П.Г.	«Довгострокові ресурси для досягнення стратегічних цілей, включаючи обладнання, патенти, нерухомість» [10]
11	Орлов С.В.	«Засоби, що залишаються у власності підприємства понад один рік і сприяють його операційній діяльності» [11]
12	Дмитренко Л.М.	«Матеріальні активи та права, які приносять економічну вигоду протягом тривалого періоду експлуатації» [12]
13	Шевченко Н.О.	«Ресурси, що забезпечують довгострокову конкурентоспроможність підприємства» [13]
14	Матвієнко Ю.А.	«Елементи, що забезпечують стійкість економічної діяльності підприємства» [14]
15	Савчук О.В.	«Джерела економічних вигод для фінансових та виробничих цілей підприємства» [15]

Продовження таблиці 1.1.

16	Богданович М.М.	«Активи, які використовуються для створення продуктів, послуг або підтримання виробничого процесу» [16]
17	Нікітіна А.В.	«Ресурси, що забезпечують довгостроковий економічний ефект» [17]
18	Тимощук І.Г.	«Основні ресурси для капіталізації підприємства та його стабільного розвитку» [18]
19	Поліщук В.С.	«Як матеріальні, так і нематеріальні ресурси, що мають високий рівень ліквідності» [19]
20	Олексієнко П.М.	«Засоби для забезпечення стратегічних потреб підприємства, включаючи обладнання, технології, права» [20]
21	Коваленко В.П.	«Елементи, що складають основу довгострокових інвестицій підприємства» [21]
22	Мартиненко А.О.	«Ресурси, що забезпечують основні економічні функції підприємства» [22]
23	Сидоренко Т.Є.	«Об'єкти довгострокового використання для забезпечення операційних цілей» [23]
24	Зінченко Н.М.	«Елементи інфраструктури підприємства, що підтримують його стійкість» [24]
25	Підгорний О.Г.	«Ресурси, які не реалізуються, але забезпечують стабільність діяльності» [25]
26	Гнатюк О.С.	«Об'єкти, що забезпечують конкурентоспроможність підприємства у довгостроковій перспективі» [26]
27	Кравченко Л.В.	«Ресурси для реалізації стратегічних планів підприємства." [27]
28	Соловей І.О.	«Матеріальні та нематеріальні активи, що підтримують розвиток підприємства» [28]
29	Ткаченко Ю.П.	«Елементи, що забезпечують економічну стійкість підприємства» [29]
30	Чорний В.В.	«Ресурси, що формують основні фонди підприємства» [30]

Джерело: сформовано автором за [1-30].

Аналізуючи таблицю 1.1. наголосимо на тому, що, визначення, запропоновані вченими, суперечливі. Загальновизнаного тлумачення змісту категорії активи необоротні не існує. Це можна пояснити наявністю великої кількості підходів до визначення цієї категорії, що вказують на еволюцію поглядів в економічній теорії. Незважаючи на багато думок, при визначенні природи необоротних активів вчені за їхніми переконаннями, як правило, діляться на дві групи. Одна група вважає, що необоротні активи є майновою цінністю підприємства, інша - що це матеріальні та нематеріальні ресурси. Однак, підсумовуючи висловлювання дослідників, можна сказати, що

нематеріальні активи - це активи, які надійно виражаються у своїй вартості, використовуються компанією протягом тривалого часу (більше одного року) і які, як очікується, принесуть користь у майбутньому.

Таким чином, економічний зміст категорії "необоротні активи" як об’єкта обліку полягає у відображенні їхньої ключової ролі у забезпеченні довгострокового функціонування підприємства. Це складна економічна категорія, що потребує системного підходу до аналізу її сутності, правильного формування облікових принципів і ефективного управління.

Необоротні активи є невід'ємною частиною господарської діяльності підприємств, оскільки вони забезпечують тривалий економічний ефект і створюють основу для досягнення стратегічних цілей. У бухгалтерському обліку ця категорія відображає активи, які мають тривалий термін використання, не призначені для перепродажу та забезпечують економічні вигоди протягом більше ніж одного року.

1.2. Визнання, класифікація та оцінка необоротних активів в бухгалтерському обліку

Згідно з Концептуальною основою фінансової звітності, визнання являє собою «...процес фіксації, що дозволяє включити до звіту про фінансовий стан або звіту (звітів) про фінансові результати елемент, який відповідає визначенню одного з 15 складових фінансової звітності — активу, зобов’язання, власного капіталу, доходу чи витрат» [35].

Основною метою придбання необоротних активів є їхнє використання у виробничому процесі, для надання послуг або реалізації товарів, а не для подальшого перепродажу. Крім того, ці активи можуть бути використані для оренди, адміністративних потреб або для забезпечення їхнього належного технічного стану. Необоротні активи виступають важливим інструментом, який забезпечує підприємству можливість здійснювати свою діяльність. У більшості виробничих підприємств значну частину майна складають саме

необоротні активи. Їх стан і ефективність використання безпосередньо впливають на кінцеві результати діяльності.

Проведене в пункті 1.1. дослідження термінологічного апарату та беручи до уваги критерії визнання активів та особливості ідентифікації необоротних активів ми можемо систематизувати та виокремити основні критерії визнання активу, як «необоротний актив» (рис. 1.1).

Рис. 1.1 – Критерії визнання необоротних активів

У сучасних умовах бухгалтерський облік стає важливим джерелом інформації для керівництва та власників підприємства, що дозволяє ефективно формувати витрати, ціни на продукцію та здійснювати всебічний контроль за використанням необоротних активів, а також оцінювати можливості для інвестування.

<table>
<tr><td rowspan="4">Альтернативні поняття основного капіталу</td><td colspan="4">Необоротні матеріальні активи в вузькому значенні</td></tr>
<tr><td colspan="4">Необоротні матеріальні активи в вузькому балансовому значенні</td></tr>
<tr><td colspan="4">Необоротні матеріальні активи в широкому балансовому значенні</td></tr>
<tr><td colspan="4">Необоротні матеріальні активи в широкому балансовому значенні включаю довгострокові орендовані активи</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Необоротні матеріальні активи</td><td colspan="3">Витрати в необоротні матеріальні активи, що заморожують капітал</td><td rowspan="2">Витрати на старе списане відамортезоване обладнання</td><td rowspan="2">Витрати на готові вироби</td></tr>
<tr><td>Матеріальне необоротне майно</td><td>Незавершені капітальні вкладення</td><td>Довготермінова дебіторська</td></tr>
<tr><td>Терміни заморожування капіталу</td><td colspan="2">Довготермінові</td><td>Короткотермінові</td><td>Довготермінові</td><td>Короткотермінові</td></tr>
</table>

Рис. 1.2. – Підходи до класифікація необоротних матеріальних активів

Вузьке розуміння необоротних матеріальних активів охоплює сам об’єкт і терміни “заморожування” капіталу, що їх можна використовувати в якості критерію класифікації необоротних матеріальних активів (рис. 1.2).

Однією з характерних рис необоротних активів є їх низька здатність до оперативного управління, оскільки вони зазвичай не змінюються значно в короткостроковій перспективі. Структура необоротних активів, яка відображається у фінансовій звітності, згідно з вимогами МСФЗ та ПСБО, представлена в табл. 1.2.

Таблиця 1.2.

Структура необоротних активів за МСФЗ та ПСБО

МСФЗ (орієнтовний перелік)	**ПСБО**
Нематеріальні активи	Нематеріальні активи
Активи у формі права користування	Незавершені капітальні інвестиції
Основні засоби	Основні засоби
Інвестиційна нерухомість	Інвестиційна нерухомість
Необоротні біологічні активи	Довгострокові біологічні активи
Довгострокові фінансові інвестиції	Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств
Необоротні фінансові активи	Інші фінансові інвестиції
Довгострокові банківські депозити	Довгострокова дебіторська заборгованість
Відстрочені податкові активи	Відстрочені податкові активи
Інші необоротні активи	Інші необоротні активи
В консолідованій фінансовій звітності:	
Гудвіл	Гудвіл

Джерело: сформовано автором за [35,36]

Світова бухгалтерська практика розробила різні підходи до класифікації необоротних активів. Класифікація полягає у процесі перерозподілу об'єктів за певними класами, групами та видами, з урахуванням їх різних характеристик.

Класифікація необоротних активів є важливим елементом управління підприємством, оскільки вона забезпечує впорядкованість даних та спрощує процеси обліку й аналізу. Чіткий поділ необоротних активів на класи, групи та

види дозволяє забезпечити прозорість їх обліку, оцінити ефективність використання, а також приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Таблиця 1.3.

Класифікація необоротних активів за ознаками

Класифікаційні ознаки	Складові	Характеристика
1	2	3
За типом власності	Власні	«відносяться ті, які належать підприємству на правах власності і відображаються на його балансових рахунках» [37, с.165]
	Орендовані	«використовуються підприємством відповідно з договором оренди, тому не належать підприємству на правах власності. Варто відмітити, що на балансових рахунках показують лише ті необоротні матеріальні активи, які підприємство отримало на правах фінансової оренди» [37, с.165]
За характером відображення зносу	Необоротні активи, що амортизуються	«відносяться придбані та вироблені основні засоби, а також довгострокові фінансові інвестиції, що утримуються до погашення; нематеріальні активи, які оцінюються за історичною собівартістю та мають обмежений термін корисного використання» [37, с.165]
	Необоротні активи, що не амортизуються	«відносяться нематеріальні активи без обмеженого терміну експлуатації; інвестиційна нерухомість, яка оцінюється за справедливою вартістю; гудвіл; довгострокова дебіторська заборгованість; відстрочені податкові активи» [37, с.165]
За характером обслуговування окремих видів діяльності	Операційні необоротні активи	«обслуговують операційну діяльність. До них належать основні засоби. Ця група активів займає найбільшу частку у складі необоротних активів будь-якого підприємства» [37, с.165]
	Інвестиційні необоротні активи	«обслуговують інвестиційну діяльність називаються. Це капітальні інвестиції, в т.ч. устаткування, призначене до монтажу Ця група необоротних активів є наслідком процесів реального інвестування» [37, с.165].
	Фінансові необоротні активи	«обслуговують фінансову діяльність. До них належать довгострокові фінансові вкладення» [37, с.165]
	Невиробничі необоротні активи	«необоротні активи, які знаходяться у володінні підприємства і використовують ним для задоволення соціальних потреб персоналу до їх складу входять об’єкти соціально-побутового призначення» [37, с.165]
За формою функціонування (за функціональними видами)	Матеріальні активи	«активи, які мають матеріальну форму (основні засоби; інші необоротні матеріальні активи; капітальні інвестиції; довгострокові біологічні активи)» [37, с.165].
	Нематеріальні активи	«немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, сутність яких полягає у володінні правами на об’єкти інтелектуальної власності, а також інші аналогічні права, визнані в порядку, встановленому відповідним законодавством, об’єктом права власності особи, можуть бути ідентифіковані (ототожнені) й утримуються підприємством з метою використання протягом періоду, який більший за рік (або один

		операційний цикл, якщо він більший за рік) для виробництва, торгівлі та в адміністративних цілях або надання в оренду іншим особам» [37, с.165]
	Фінансові активи	«довгострокові фінансові інвестиції; відстрочені податкові активи; довгострокова дебіторська заборгованість» [37, с.165]

Джерело: сформовано автором [37, с.165]

Класифікація сприяє точному відображенню активів у фінансовій звітності відповідно до стандартів МСФЗ і ПСБО, що є необхідним для зовнішніх користувачів, таких як інвестори, кредитори та податкові органи.

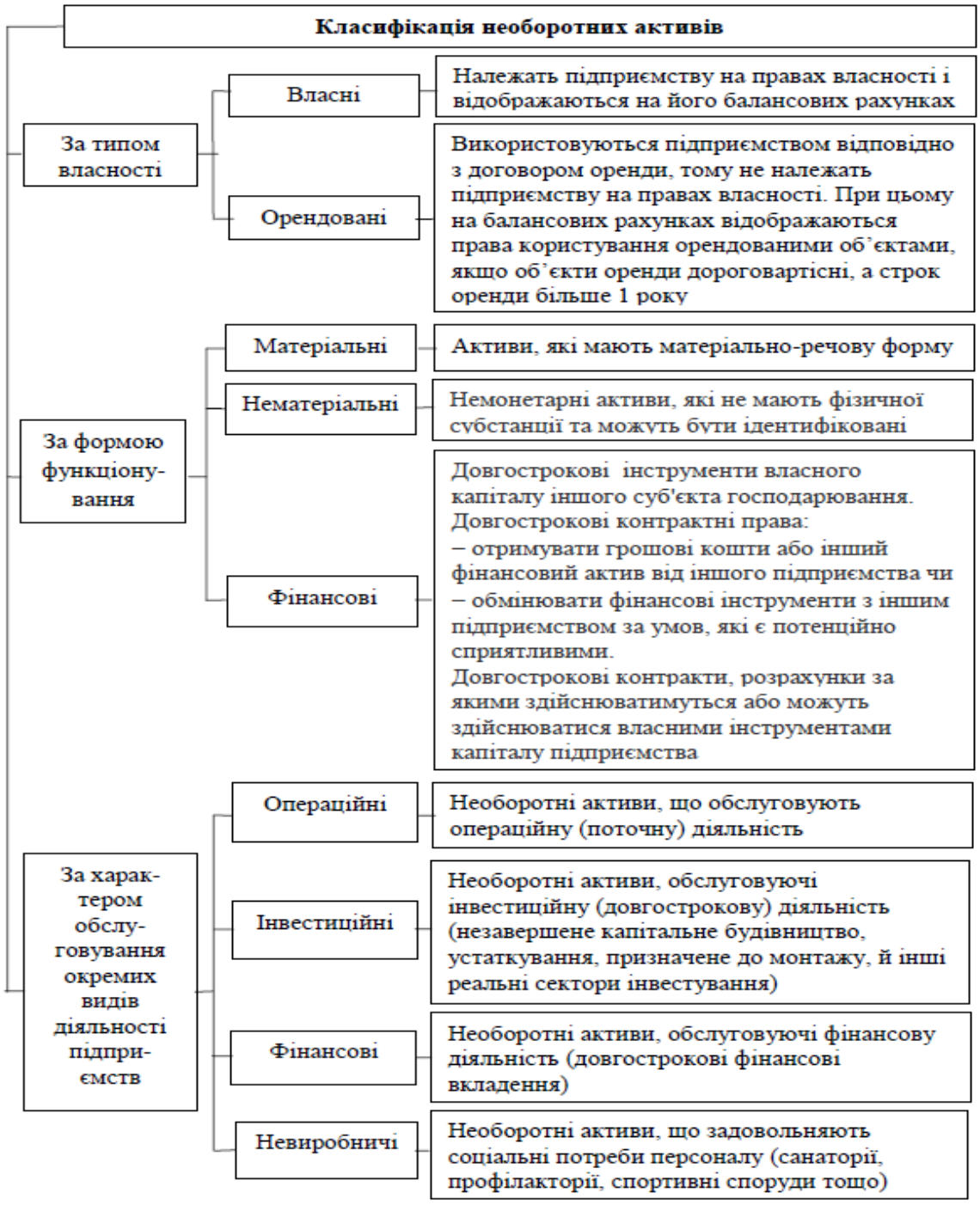

Рис. 1.3. – Класифікація необоротних активів як об'єктів обліку

Завдяки їй підприємство може контролювати стан основних засобів, аналізувати їхній технічний рівень, рівень зносу, а також визначати потреби в модернізації чи заміні.

Різні групи активів (основні засоби, нематеріальні активи, незавершене будівництво тощо) мають свої особливості використання та оцінки, тому їх правильне розмежування дозволяє формувати обґрунтовані плани витрат і розробляти стратегії інвестування. Таким чином, класифікація необоротних активів є інструментом, що підвищує ефективність управління ресурсами підприємства та сприяє його довгостроковій стабільності.

1.3. Нормативно – правове регулювання обліку необоротних активів

Розвиток будь-якої частини економічної системи вимагає, щоб учасники мали доступ до повної, достовірної та об’єктивної інформації про майно підприємства, його фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та можливості їх досягнення. Ця інформація формується за допомогою бухгалтерського обліку, який регулюється відповідними нормативно-правовими актами.

Законодавче забезпечення бухгалтерського обліку охоплює сукупність правових норм і документів, які сприяють ефективному функціонуванню та розвитку обліку та фінансової звітності в Україні [2, с. 233]. Значний вплив на ведення господарської діяльності та особливості обліку операцій із необоротними активами мають різні кодекси.

Податковий кодекс України «регламентує основні принципи оподаткування операцій, що стосуються господарської діяльності, включаючи операції з необоротними активами» [31].

Цивільний кодекс України «визначає порядок здійснення договірних відносин, які безпосередньо впливають на обіг необоротних активів. Умови договорів визначають особливості надходження та вибуття таких активів» [33].

Господарський кодекс України «встановлює правові засади господарської діяльності підприємств різних форм власності» [32].

«Правові аспекти організації, ведення обліку операцій із необоротними активами та їх відображення у фінансовій звітності детально викладені в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [34].

Таблиця 1.4.

Стандарти, що регулюють облік операцій з необоротними активами та їх розкриття у фінансовій звітності

НП(С)БО	Зміст стандарту	МСФЗ	Зміст стандарту
1	2	3	4
НП(С)БО 7 «Основні засоби» (наказ МФУ від 27.04.2000 № 92)	«…Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у ФЗ» [36]	МСБО 16 «Основні засоби»	«…Визначає обліковий підхід до основних засобів, щоб користувачі фінансової звітності могли розуміти інформацію про інвестиції суб'єкта господарювання в його основ-ні засоби та зміни в таких інвестиціях» [35]
НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» (наказ МФУ від 18.10.1999 № 242)	«…Визначає методологічні засади формування в обліку інформації про нематеріальні активи і незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи та розкриття інформації про них у ФЗ» [36]	МСБО 38 «Нематеріальні активи»	«Визначає обліковий підхід до нематеріальних активів, їх визнання, оцінки та розкриття інформації про нематеріальні активи» [35]
НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» (наказ МФУ від 08.10.1999 № 237), НПСБО 13 «Фінансові інструменти»	«…Визначають методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та фінансові активи, зокрема довгострокову дебі-	МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання», МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації»,	«…Визначають принципи фінансової звітності щодо фінансових активів, зокрема необоротних, які забезпечать надання користувачам ФЗ доречної та корисної інформації, необхідної для вико-

(наказ МФУ від 30.11.2001 № 559)	торську заборгованість та фінансові активи, та їх розкриття у ФЗ» [36]	МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»	нання ними оцінки сум, строків і невизначеності майбутніх грошових потоків підприємства» [35]
НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» (наказ МФУ від 26.04.2000 № 91)	«…Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвес-	МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства»	«…Визначають принципи складання та подання фінансової звітності суб'єктів господарювання, які мають інвестиції в асоційовані
	тиції, зокрема довгострокові фінансові інвестиції, операції із спільної діяльності та її розкриття у ФЗ» [36]	МСФЗ 11 «Спільна діяльність»	підприємства або частки участі в спільній діяльності» [35]
НП(С)БО 14 «Оренда» (наказ МФУ від 28.07.2000 № 181)	«…Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у ФЗ» [36]	МСФЗ 16 «Оренда»	«…Встановлює принципи визнання, оцінки, подання оренди та розкриття інформації про неї» [35]
НП(С)БО 17 «Податок на прибуток» (наказ МФУ від 28.12.2000 № 353)	«…Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про активи з податку на прибуток та її розкриття у ФЗ» [36]	МСБО 12 «Податок на прибуток»	Визнає обліковий підхід до податків на прибуток
НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» (наказ МФУ від 07.11.2003 № 617)	«…Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про необоротні активи, утримувані для продажу, та групу активів, що належить до вибуття в результаті операції продажу» [36]	МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»	«…Визначає розкриття інформації, що вимагаються стосовно непоточних активів (або груп вибуття), класифікованих як утримувані для продажу або припинення діяльності» [35]

НП(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» (наказ МФУ від 24.12.2004 № 817)	«…Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів та її розкриття у ФЗ» [36]	МСБО 36 «Зменшення корисності активів»	«…Визначає процедури, які суб'єкт господарювання застосовує для забезпечення обліку своїх активів за сумою, яка не є більшою, ніж сума їх очікуваного відшкодування» [35]
НП(С)БО 30 «Біологічні активи» (наказ МФУ від 18.11.2005 № 790)	«…Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському	МСБО 41 «Сільське господарство»	«…Визначає обліковий підхід, а також розкриття інформації, пов'язаної з
	обліку інформації про біологічні активи, зокрема довго-строкові біологічні активи, та розкриття інформації про них у ФЗ» [36]		сільськогосподарською діяльністю» [35]
НП(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» (наказ МФУ від 02.07.2007 № 779)	«…Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про інвестиційну нерухомість та її розкриття у ФЗ» [36]	МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість»	«…Визначає обліковий підхід до інвестиційної нерухомості та пов'язані з ним вимоги до розкриття інформації» [35]

Джерело: сформовано автором за [35,36]

Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» [42] визначено правові основи проведення оцінки майна підприємств, різноманітних майнових прав, а також професійної діяльності у сфері оцінки. Документ регламентує порядок державного та громадського регулювання цієї діяльності, створює передумови для ефективної системи оцінки майна, спрямованої на захист інтересів держави, підприємств і громадян при здійсненні оцінки та використанні її результатів.

Методологічні засади обліку операцій із необоротними активами та формування інформації про них у фінансовій звітності розглядаються у відповідних облікових стандартах, зокрема в НП(С)БО та МСФЗ, залежно від виду активів та їх характеристик (табл. 1.4).

Окремі аспекти обліку необоротних активів регулюються такими нормативними актами:

- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів (Наказ МФУ №561 від 30.09.2003 р.) [38], що містять основні положення обліку основних засобів.
- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів (Наказ МФУ №1327 від 16.11.2009 р.) [39], де визначено основні принципи обліку нематеріальних активів.
- Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів у сільськогосподарських підприємствах (Наказ Міністерства аграрної політики України №73 від 21.02.2008 р.) [40], які охоплюють документальне забезпечення обліку біологічних активів та їхнє відображення у фінансовій звітності.
- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів (Наказ МФУ №1315 від 29.12.2006 р.) [41], де розглянуто ключові аспекти обліку біологічних активів.

Облікова політика підприємства є ключовим документом, що регламентує організаційно-методичні аспекти бухгалтерського обліку, включаючи первинне спостереження, вартісне вимірювання, групування та підсумкове узагальнення всіх фактів господарської діяльності. Вона є складовою нормативного забезпечення системи бухгалтерського обліку, що розробляється відповідно до чинних законодавчих і нормативних актів у сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Щодо необоротних активів облікова політика підприємства має охоплювати такі аспекти:

- Визначення облікової одиниці основних засобів, яка може включати закінчені пристрої з усіма необхідними складовими, конструктивно відокремлені предмети, що виконують самостійні функції, або комплекси, де

кожен елемент виконує свої функції, а загальний результат досягається лише в межах конкретного комплексу.

- Встановлення мінімальної вартості об’єктів основних засобів та критеріїв віднесення предметів до складу МНМА.
- Визначення ліквідаційної вартості основних засобів.
- Вибір способу визначення строку корисного використання як для власних, так і орендованих об’єктів основних засобів.
- Вибір методів нарахування амортизації для різних видів необоротних активів.
- Встановлення порогу та періодичності переоцінки основних засобів.
- Вибір способу оцінки результатів проведених ремонтів, модернізації, добудови та інших видів поліпшень необоротних активів.
- Вибір методів оцінки фінансових активів та відображення фінансових інвестицій на дату балансу.

Законодавчо-нормативне регулювання обліку та оподаткування операцій із необоротними активами постійно адаптується до змін, спричинених політичними, економічними, інтеграційними та соціальними процесами.

РОЗДІЛ ІІ
МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ В ТОВ "АСКАНІЯ ФЛОРА"

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Асканія Флора»

Для дослідження в кваліфікаційній роботі обрано Товариство з обмеженою відповідальністю (далі ТОВ) «Асканія-Флора». Дана компанія входить до групи компаній «Асканія» і є власністю учасників в межах часток, що їм належать відповідно до законодавства України. Поміж власників: ТОВ «Асканія Груп» - частка майнового та грошового внеску 44,12% та Корпорація «ФК АПГРЕЙД КОРП» - частка майнового внеску 55,88%.

Група компаній «Асканія» об'єднує 12 компаній. Серед напрямів діяльності – імпорт, виробництво і дистрибуція продуктів харчування, переробка ы експорт меду, логістичні послуги, поставка електроенергії, виробництво стрілецької зброї, послуги охорони та навчання співробітників служб безпеки приватних і державних структур, сільське господарство (вирощування троянд). Група має філії по всій Україні і офіси в Берліні (Німеччина) і Гуанчжоу (Китай). Загальна кількість співробітників групи «Асканія» налічує більше 2,5 тис. осіб.

«ТОВ «Асканія-Флора» розпочало свою діяльність 16 березня 2000 року з тепличного комплексу в с. Залісся Київської обл. загальною площею 2,3 Га. В 2003 році керівництво компанії прийняло рішення щодо модернізації та збільшення виробничих потужностей. Новий сучасний тепличний комплекс в 20 Га в с. Димитрове Київської обл. був побудований і введений в експлуатацію протягом періоду з 2004 по 2007 рр. З 2013 року у Львові та Одесі працюють офіційні представництва компанії. В 2019 році компанія «Асканія-Флора» модернізувала виробництво. Зокрема, була встановлена надсучасна нідерландська сортувальна лінія останнього покоління. Вона дозволяє більш точно сортувати троянди та є вже третім конвеєром, яким облаштоване виробництво» [22].

На сьогодні, «Асканія-Флора» вирощує 40 основних та 140 тестових сортів троянд в закритому ґрунті за новітніми голландськими технологіями з використанням комп'ютеризованої системи клімат-контролю.

Таблиця 2.1.

Ідентифікаційні реквізити, місцезнаходження та засоби зв'язку ТОВ «Асканія Флора»

Повне найменування	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АСКАНІЯ-ФЛОРА"
Скорочене найменування	ТОВ"АСКАНІЯ-ФЛОРА"
Організаційно-правова форма	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
Код за ЄДРПОУ	30839534
Територія (область)	Київська
Район	Броварський р-н
Поштовий індекс	07433
Населений пункт	село Залісся
Вулиця, будинок	ВУЛ.ЦЕНТРАЛЬНА, будинок 28
Міжміський код та телефон	(045) 94 7-91-17
www-адреса	https://ascania-flora.ua/pro-kompaniyu

Джерело: складено автором за даними youcontrol

Установчі документи товариства зареєстровано Броварською районною державною адміністрацією Київської області. Свідоцтво про державну реєстрацію юридичної особи № 1 873 240 2123 000505 від 16.03.2000р., крім того рішенням №37 від 29.11.2005р. викладений в новій редакції п.8.3.ст.8 статуту 17.05.2006р рішення №44 викладене в новій редакції ст.8.п.8.3. зміна переліку. рішенням від 23.10.2006 нова редакція.

Інформацію щодо державної реєстрації Товариства наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Інформація про державну реєстрацію підприємства

Реєстр платників ПДВ Дата реєстрації: 05.05.2000	Дійсне свідоцтво ПДВ Індивідуальний податковий номер: 308395310062
Реєстр платників акцизного податку з реалізації пального та спирту етилового Станом на 23.02.2022	Інформація в базі відсутня
Дані про реєстраційний номер платника єдиного внеску	Інформація про дійсне свідоцтво єдиного податку відсутня в базі

Джерело: складено автором за даними youcontrol

Організаційно-правова форма суб’єкта господарювання після дати реєстрації не змінювалась. На теперішний час ТОВ "Асканія-Флора" є товариством з обмеженою відповідальністю із статутним фондом 128646033,52 грн., складає самостійний баланс, має круглу печатку зі своїм найменуванням, поточний рахунок в банківський установі.

Інформацію про діяльність компанії відповідно до видів економічної діяльності а згідно даних ЄДРПОУ наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Основні види діяльності

Код за КВЕД	Вид діяльності
01.19	**Основний** Вирощування інших однорічних і дворічних культур
46.37	**Інші** Оптова торгівля кавою, чаєм, какао та прянощами
01.30	Відтворення рослин
46.22	Оптова торгівля квітами та рослинами
46.39	Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами
81.22	Інша діяльність із прибирання будинків і промислових об'єктів
46.90	Неспеціалізована оптова торгівля
47.76	Роздрібна торгівля квітами, рослинами, насінням, добривами, домашніми тваринами та кормами для них у спеціалізованих магазинах
35.13	Розподілення електроенергії
36.00	Забір, очищення та постачання води
35.11	Виробництво електроенергії
35.14	Торгівля електроенергією

Джерело: складено автором за даними youcontrol

Раніше ми вже зазначали, що компанія посідає провідні позиції на українському ринку. Для підтвердження цього використаємо аналітичні інструменти компанії YouControl та зведемо в таблицю дані про показники ринкового скорингу ТОВ «Асканія-Флора» за період 2019–2023 роки. При розрахунку узагальнюючого показника враховуватимемо місце підприємства в секторі, на ринку та субринку, а також аналізуватимемо динаміку відповідної частки в цих сегментах.

Таблиця 2.4.

Показники ринкового скорингу ТОВ «Асканія Флора» за 2019 – 2023 роки

Ринковий індикатор	2019	2020	2021	2022	2023
Індекс Market Score	A/3.3	B/2.7	B/3.1	B/3.1	B/3.1
Частка у секторі	0,06%	0,07%	0,07%	0,07%	0,08%
Частка ринку	0,08%	0,09%	0,08%	0,10%	0,12%
Частка на субринку	40,34%	38,85%	40,53%	43,17%	44,06%
Місце компанії в секторі	182	185	157	154	126
Місце компанії на ринку	142	142	126	121	92
Місце компанії на субринку	1	1	1	1	1
Абсолютний приріст виручки за рік, млн грн	-40,1	-10,7	192,1	-36,3	215,6
Відносний приріст виручки за рік, %	-10,0%	-2,9%	54,8%	-6,7%	42,5%
Абсолютний середньорічний приріст виручки за 3 роки, млн грн	11,3	-3,5	47,1	48,4	123,8
Сукупний середньорічний темп зростання виручки за 3 роки, %	3,4%	-1,0%	10,6%	11,9%	27,2%

Джерело: складено автором за даними youcontrol

З аналізу даних видно, що впродовж 2019–2023 років компанія "Асканія-Флора" успішно укріплювала свої позиції на ринку квіткової продукції.

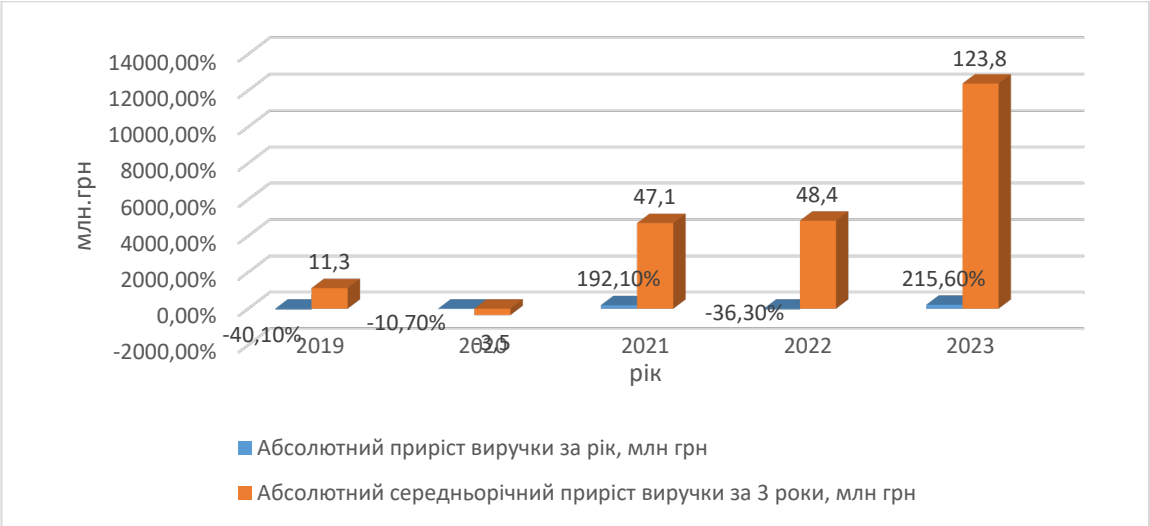

Рис.2.1. Динаміка зміни абсолютного приросту виручки та середньорічного приросту виручки ТОВ «Асканія Флора» за 2019-2023 роки

Аналіз показників ринкового скорингу ТОВ «Асканія Флора» за період 2019-2023 роки:

Індекс Market Score: За аналізований період компанія стабільно демонструє високий індекс Market Score. В 2019 році показник становив **A/3,3**, потім знизився до **B/2,7** в 2020 році, але знову покращився до **B/3,1** у 2021-2023 роках. Це вказує на стабільність позицій на ринку, хоча й певне зниження конкуренції або зовнішніх умов.

Рис.2.2. Динаміка зміни відносного приросту виручки та середньорічного темпу зростання виручки ТОВ «Асканія Флора» за 2019-2023 роки.

Частка у секторі: Частка компанії в секторі поступово зростала з 0,06% у 2019 році до 0,08% у 2023 році, що свідчить про незначне покращення її позицій у більш широкому секторі.

Частка ринку: Ринкова частка ТОВ «Асканія Флора» показує позитивну динаміку, збільшившись з 0,08% у 2019 році до 0,12% у 2023 році. Це свідчить про поступове збільшення впливу компанії на ринку, хоча і на досить низькому рівні.

Частка на субринку: Компанія зберігає сильну позицію на субринку, з часткою понад 40% на протязі всього періоду, що демонструє її лідерство на цьому сегменті ринку.

Місце компанії в секторі: Місце компанії на загальному ринку за період покращилось. З 182-го місця у 2019 році ТОВ «Асканія Флора» піднялась на 126-те місце в 2023 році, що свідчить про покращення її позицій відносно конкурентів.

Місце компанії на ринку: Компанія покращила своє місце на ринку, перемістившись з 142-го місця у 2019 році на 92-ге місце в 2023 році, що підтверджує її поступове зростання в ринкових позиціях.

Місце компанії на субринку: ТОВ «Асканія Флора» залишалась лідером на своєму субринку протягом всього періоду, зайнявши перше місце в рейтингу.

Абсолютний приріст виручки: Виручка компанії показує значну волатильність, з негативним приростом у 2019, 2020, 2022 роках (-40,1 млн грн, -10,7 млн грн, -36,3 млн грн відповідно). Однак у 2021 і 2023 роках спостерігається позитивний приріст: 192,1 млн грн у 2021 році і 215,6 млн грн у 2023 році. Ці коливання можуть бути пов'язані з різними зовнішніми та внутрішніми факторами, зокрема змінами на ринку.

Відносний приріст виручки: Показники відносного приросту виручки також демонструють значну варіативність, з негативними темпами у 2019, 2020, 2022 роках (-10,0%, -2,9%, -6,7%), але з потужним зростанням у 2021 році (54,8%) і 2023 році (42,5%), що свідчить про ефективну реалізацію бізнес-стратегій або покращення ринкових умов.

Абсолютний середньорічний приріст виручки за 3 роки: Цей показник також демонструє значні коливання, з позитивними змінами у 2021 році (47,1 млн грн), але найбільший приріст зафіксовано у 2023 році (123,8 млн грн), що підтверджує стійке відновлення та покращення результатів компанії після періоду спаду.

Сукупний середньорічний темп зростання виручки за 3 роки: Протягом 2019-2023 років цей показник значно зріс, з 3,4% у 2019 році до 27,2% у 2023 році, що свідчить про стійке зростання компанії та її здатність адаптуватись до змін на ринку.

ТОВ «Асканія Флора» демонструє загальний тренд до зростання, зокрема в ринкових частках та фінансових результатах, хоча періоди нестабільності та негативного приросту вимагають уважного моніторингу та адаптації бізнес-стратегій.

Компанія стабільно зберігає лідерство на своєму субринку і активно покращує свої позиції на загальному ринку та в секторі.

Незважаючи на коливання в абсолютних показниках виручки, загальна тенденція до зростання, особливо у 2023 році, демонструє позитивний тренд і стратегічні досягнення.

Для оцінки та аналізу фінансово-господарської діяльності ТОВ "Асканія-Флора" використаємо аналітичні інструменти компанії YouControl та узагальнимо дані щодо ліквідності, платоспроможності, прибутковості та ділової активності підприємства в окремих таблицях.

Таблиця 2.5.

Динаміка рівня ліквідності ТОВ «Асканія Флора»

за 2019 – 2023 роки

Фінансовий індикатор	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Індекс FinScore	A/3,2	C/2,4	D/1,7	C/2,1	B/2,5
Ліквідність					
Поточна ліквідність	34,9%	24,1%	37,0%	62,5%	45,7%
Абсолютна ліквідність	0,7%	0,9%	1,5%	0,2%	1,5%
Коефіцієнт «кислотний тест»	24,8%	18,4%	27,9%	54,7%	39,2%
Коефіцієнт швидкої ліквідності	8,3%	7,2%	14,6%	39,8%	25,6%
Відношення грошових коштів до активів	0,2%	0,4%	0,7%	0,1%	0,8%
Проміжний коефіцієнт покриття	8,3%	7,2%	14,6%	39,8%	25,6%

Джерело: складено автором за даними youcontrol

Згідно з наданою таблицею, давайте проведемо аналіз динаміки ліквідності ТОВ «Асканія Флора» за 2019-2023 роки:

У 2019 році індекс FinScore був A/3,2, що свідчить про високу фінансову стабільність компанії. Проте, з 2020 по 2021 роки індекс знизився до D/1,7,

вказуючи на зниження ліквідності та фінансової стійкості. У 2022 році індекс покращився до С/2,1, і в 2023 році повернувся до В/2,5, що свідчить про відновлення ліквідності та покращення фінансової стабільності.

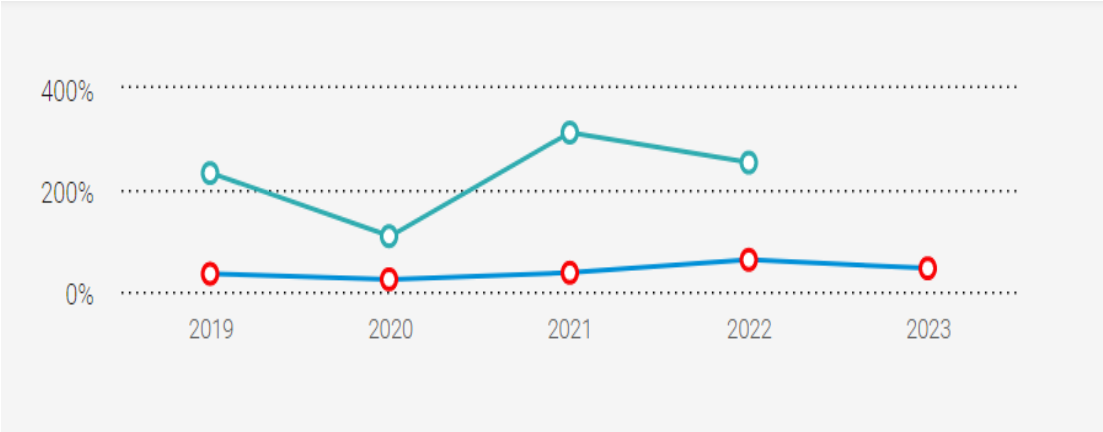

Рис.2.3. Динаміка зміни поточної ліквідності ТОВ «Асканія Флора» та середнього значення по галузі за 2019-2023 роки

Динаміка зміни поточної ліквідності ТОВ "Асканія-Флора" за період 2019–2023 років значно відрізняється від середнього значення по галузі. У 2020 році компанія зафіксувала стрімке зростання поточної ліквідності, досягнувши свого пікового значення, що, ймовірно, було зумовлено успішними фінансовими операціями або суттєвим припливом грошових коштів. Однак у наступні роки спостерігалося поступове зниження цього показника, хоча він залишався вищим за середньогалузевий рівень протягом усього аналізованого періоду.

Такий тренд свідчить, що, незважаючи на коливання, компанія ефективно управляє фінансами, підтримуючи рівень ліквідності, який перевищує середні показники в галузі. Це може бути свідченням гнучкості та готовності до непередбачуваних змін ринку. У той же час середнє значення ліквідності по галузі залишалося стабільним із незначними коливаннями, що говорить про загальну фінансову стабільність підприємств у цьому секторі.

Оцінюючи додаткові індикатори ліквідності ТОВ "Асканія-Флора", можна зробити висновок, що, попри зниження поточної ліквідності після 2020 року, компанія продовжує зберігати перевагу над середньогалузевими

показниками, що дозволяє їй підтримувати фінансову стійкість і гнучкість у змінних ринкових умовах (рис.2.3.).

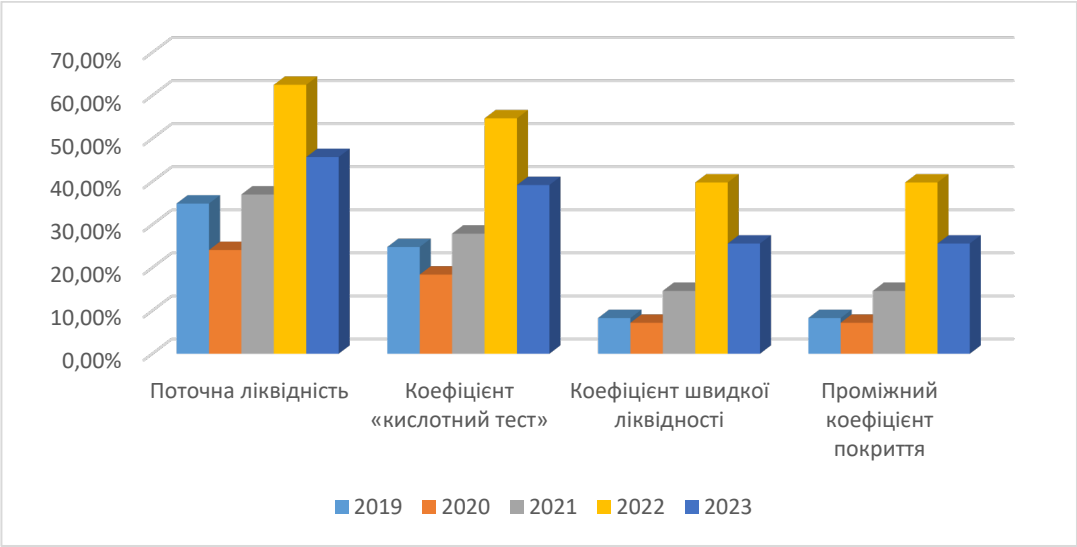

Рис.2.4. Динаміка зміни основних показників ліквідності ТОВ «Асканія Флора» за 2019-2023 роки

Поточна ліквідність зросла з 34,9% у 2019 році до 45,7% у 2023 році. Це свідчить про поліпшення здатності компанії покривати свої поточні зобов'язання за рахунок короткострокових активів. Проте цей рівень ліквідності все ще залишається нижчим за загально прийнятий норматив (близько 100%), що вказує на певні обмеження у покритті поточних зобов'язань.

Абсолютна ліквідність залишалася низькою протягом усього періоду, з рівнем 0,7% у 2019 році та 1,5% у 2021 і 2023 роках. Це означає, що компанія мала дуже обмежену кількість абсолютно ліквідних активів для покриття своїх зобов'язань. Однак зростання цього показника в 2021 і 2023 роках може свідчити про певне поліпшення фінансової ситуації.

Коефіцієнт «кислотний тест» збільшився з 24,8% у 2019 році до 39,2% у 2023 році, зокрема зростання спостерігається в 2022 році (54,7%). Це вказує на покращення ліквідності без врахування запасів, що дозволяє компанії бути більш стійкою до короткострокових фінансових труднощів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності також показав позитивну динаміку, збільшившись з 8,3% у 2019 році до 25,6% у 2023 році. Це підтверджує

зростання ліквідності компанії, однак цей показник залишається низьким, що вказує на те, що компанії все ще не вистачає значної кількості швидко ліквідних активів для повного покриття своїх поточних зобов'язань.

Відношення грошових коштів до активів залишалося досить низьким протягом 2019-2023 років, з мінімальним значенням 0,1% у 2022 році та зростанням до 0,8% у 2023 році. Це свідчить про те, що компанія має обмежену частку грошових коштів у своїх активах, що може бути ризиковим у разі непередбачених витрат або необхідності швидкого погашення зобов'язань.

Проміжний коефіцієнт покриття показав позитивну динаміку, збільшившись з 8,3% у 2019 році до 25,6% у 2023 році. Це свідчить про те, що компанія поступово підвищує свою здатність покривати короткострокові зобов'язання активами, які можуть бути швидко переведені в готівку.

Протягом періоду з 2019 по 2023 роки ліквідність ТОВ «Асканія Флора» значно покращилася, зокрема через зростання коефіцієнтів ліквідності. Проте, навіть у 2023 році компанія має обмежену здатність покривати свої поточні зобов'язання, оскільки рівень поточної ліквідності та коефіцієнт швидкої ліквідності залишаються низькими.

Зниження індексу FinScore в 2020 та 2021 роках свідчить про серйозні проблеми з ліквідністю, але поліпшення показників в 2022 та 2023 роках вказує на поступове відновлення ліквідності компанії.

Потрібно звернути увагу на подальше збільшення ліквідності, зокрема шляхом підвищення рівня грошових коштів у активів, що може допомогти у випадку непередбачених фінансових труднощів.

Для забезпечення стабільності та зниження фінансових ризиків компанії слід зосередитися на підтримці оптимальної ліквідності та зменшенні залежності від довгострокових фінансових зобов'язань.

Загалом, аналіз ліквідності ТОВ "Асканія-Флора" за 2019-2023 роки показує, що компанія зіткнулася з фінансовими труднощами, але докладає зусиль для стабілізації та покращення своїх фінансових показників.

Таблиця 2.6.

Динаміка рівня платоспроможності ТОВ «Асканія Флора» за 2019-2023 роки

Фінансовий індикатор	2019	2020	2021	2022	2023
Індекс FinScore	A/3,2	C/2,4	D/1,7	C/2,1	**B/2,5**
Платоспроможність					
Коефіцієнт автономії	55,7%	56,9%	52,9%	45,6%	44,9%
Відношення чистого боргу до EBITDA	3,2	3,3	3,5	5,6	5,8
Коефіцієнт покриття нематеріальних активів власним капіталом	61,3%	63,4%	64,0%	69,0%	60,0%

Джерело: складено автором за даними youcontrol

Аналізуючи динаміку рівня платоспроможності ТОВ «Асканія-Флора» за 2019-2023 роки, можна зробити кілька ключових висновків.

Коефіцієнт автономії знизився з 55,7% у 2019 році до 44,9% у 2023 році, що вказує на зменшення частки власного капіталу в загальній структурі фінансування. Зниження цього коефіцієнта може свідчити про зростання залежності від зовнішнього фінансування та збільшення фінансових ризиків.

Відношення чистого боргу до EBITDA зросло з 3,2 у 2019 році до 5,8 у 2023 році. Це показує, що за цей період боргове навантаження на компанію збільшилось, що може вказувати на зростання фінансових ризиків та потребу в більшому фінансуванні через борг. Збільшення цього показника зазвичай вказує на проблеми з платоспроможністю та здатністю покривати боргові зобов'язання.

Коефіцієнт покриття нематеріальних активів власним капіталом демонструє позитивну динаміку з 61,3% у 2019 році до 60,0% у 2023 році. Хоча він знизився, рівень все ще залишається досить високим, що свідчить про здатність компанії покривати свої необоротні активи власним капіталом. Це вказує на відносно високий рівень фінансової стабільності, хоча і з певними коливаннями.

За період з 2019 по 2023 роки ТОВ «Асканія Флора» спостерігала значні зміни у платоспроможності, зокрема зниження коефіцієнта автономії та

збільшення відношення чистого боргу до EBITDA. Це може свідчити про зростання фінансових ризиків і потребу в більш обережному управлінні борговим навантаженням. Індекс FinScore показує покращення у 2023 році, що може свідчити про часткове відновлення фінансової стабільності компанії, але загальна тенденція вказує на необхідність посиленої уваги до боргової політики та стратегії фінансування. Коефіцієнт покриття нематеріальних активів власним капіталом залишається на високому рівні, що свідчить про хорошу здатність покривати довгострокові активи власними коштами, однак зменшення цього коефіцієнта все ж вказує на поступове зростання фінансової залежності.

Для покращення платоспроможності компанії рекомендується звернути увагу на зменшення боргового навантаження та пошук більш ефективних шляхів фінансування.

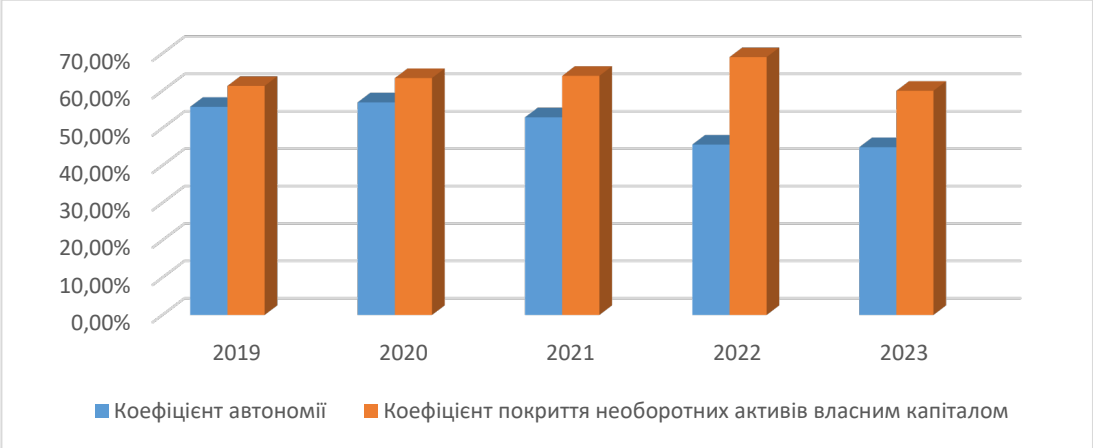

Рис.2.5. Динаміка зміни основних показників платоспроможності ТОВ "Асканія Флора " за 2019-2023 роки

Динаміка платоспроможності ТОВ "АСКАНІЯ ФЛОРА" у період 2019–2023 років свідчить про відносну стабільність основних фінансових показників, хоча за деякими ключовими індикаторами спостерігається тенденція до зниження. Коефіцієнт автономії, що відображає частку власного капіталу у загальній структурі фінансування, знизився з 42,3% у 2019 році до 40,4% у 2023 році. Це свідчить про незначне збільшення залежності

підприємства від зовнішніх джерел фінансування, проте в цілому показник залишається досить стабільним.

Водночас коефіцієнт покриття нематеріальних активів власним капіталом демонструє більш виражене зниження: у 2019 році він становив 98,1%, тоді як у 2023 році зменшився до 72,7%. Така динаміка може вказувати на зростання частки нематеріальних активів, профінансованих за рахунок позикових коштів, що підвищує фінансові ризики компанії.

Загалом підприємство зберігає платоспроможність, проте спостерігається тенденція до збільшення боргового навантаження. У майбутньому це може потребувати більш ретельного моніторингу та управління для забезпечення фінансової стабільності.

Таблиця 2.7.

Динаміка рівня прибутковості ТОВ "Асканія Флора" за 2019-2023 роки

Фінансовий індикатор	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Індекс FinScore	A/3,2	C/2,4	D/1,7	C/2,1	B/2,5
Прибутковість					
ROA - Рентабельність активів	2,4%	0,8%	1,6%	0,0%	1,8%
Рентабельність власного капіталу	4,5%	1,5%	3,0%	0,0%	4,2%
RCA - Рентабельність оборотних активів	26,4%	8,0%	8,9%	0,0%	7,1%
NPM - Чиста маржа	4,7%	1,7%	2,2%	0,0%	2,4%
ROTA - Рентабельність загальних активів	5,3%	3,4%	3,7%	1,7%	5,6%
Валова рентабельність собівартості	8,1%	9,3%	7,9%	5,1%	4,3%
Рентабельність операційних витрат	31,6%	30,1%	65,4%	15,6%	23,2%
Чиста рентабельність витрат	7,7%	5,5%	5,0%	2,4%	2,6%

Джерело: складено автором за даними youcontrol

Аналіз динаміка рівня прибутковості доцільно проводити у двох напрямах: перший — дослідження динаміки змін показників рентабельності

активів, і другий — оцінка співвідношення прибутку до собівартості продукції.

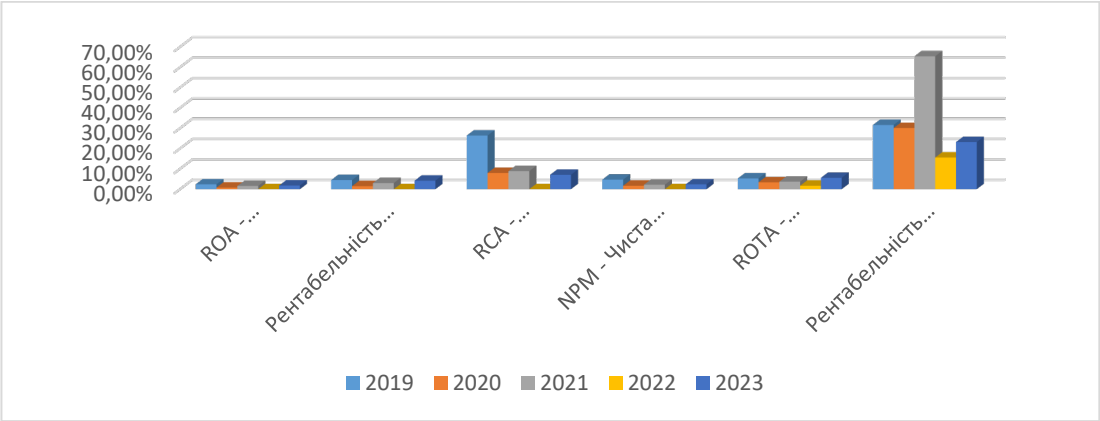

Рис.2.8. Динаміка зміни основних показників рентабельності ТОВ "Асканія Флора " за 2019-2023 роки.

Згідно з наданою таблицею, можна зробити наступний аналіз динаміки прибутковості ТОВ "Асканія Флора" за 2019-2023 роки:

Індекс FinScore - у 2019 році індекс FinScore був на рівні A/3,2, що вказує на високу фінансову стабільність. Однак у 2020 році він знизився до C/2,4, а в 2021 році – до D/1,7, що означає значне погіршення фінансових показників і стабільності компанії. У 2022 році спостерігається незначне покращення до C/2,1, а в 2023 році — відновлення до B/2,5.

Рентабельність активів (ROA) - показник рентабельності активів показує коливання з тенденцією до відновлення. У 2019 році ROA був на рівні 2,4%, що відображає достатньо високий рівень ефективності використання активів. Однак у 2020 році цей показник знизився до 0,8%, і в 2022 році був на рівні 0%. Лише в 2023 році він піднявся до 1,8%, що свідчить про певне покращення ефективності використання активів.

Рентабельність власного капіталу - цей показник має схожу тенденцію з ROA. Рентабельність власного капіталу була на рівні 4,5% у 2019 році, але зменшилась до 1,5% у 2020 році і до 0% у 2022 році. У 2023 році спостерігається відновлення до 4,2%.

Рентабельність оборотних активів (RCA) - відзначається значне зниження цього показника: у 2019 році він становив 26,4%, у 2020 році

знизився до 8%, у 2022 році став 0%, і лише у 2023 році він знову піднявся до 7,1%.

Чиста маржа (NPM) - показник чистої маржі демонструє поступове зниження з 4,7% у 2019 році до 2,4% у 2023 році. Це свідчить про зменшення ефективності у перетворенні доходу в чистий прибуток.

Рентабельність загальних активів (ROTA) - рентабельність загальних активів показує зниження з 5,3% у 2019 році до 1,7% у 2022 році. Однак у 2023 році цей показник підвищився до 5,6%, що свідчить про відновлення ефективності загальної діяльності підприємства.

Валова рентабельність собівартості - показник валової рентабельності собівартості знизився з 8,1% у 2019 році до 4,3% у 2023 році, що вказує на зменшення ефективності виробничої діяльності та зростання витрат.

Рентабельність операційних витрат - показник рентабельності операційних витрат продемонстрував значні коливання: з 31,6% у 2019 році до 23,2% у 2023 році, що вказує на зниження ефективності контролю за операційними витратами, хоча цей показник залишався досить високим.

Чиста рентабельність витрат - чиста рентабельність витрат також показала зниження з 7,7% у 2019 році до 2,6% у 2023 році, що свідчить про зменшення ефективності витрат у періоді.

За період 2019-2023 років ТОВ "Асканія Флора" спостерігалося значне коливання в показниках прибутковості. Хоча в 2023 році спостерігається певне відновлення деяких фінансових показників, загальний тренд показує зниження ефективності використання активів і зростання витрат.

Зниження індексу FinScore і рентабельності активів, власного капіталу та оборотних активів свідчить про зниження фінансової стабільності та ефективності компанії в аналізований період.

Компанія зберігає певний потенціал для поліпшення своїх фінансових показників, але для цього може знадобитися перегляд фінансової стратегії та більш ефективне управління витратами та активами.

Таблиця 2.8.

Динаміка рівня ділової активності ТОВ " Асканія Флора "

за 2019-2023 роки

Фінансовий індикатор	2019	2020	2021	2022	2023
Індекс FinScore	A/3,2	C/2,4	D/1,7	C/2,1	B/2,5
Ділова активність					
Оборотність загальних активів	0,5	0,5	0,7	0,6	0,8
Оборотність робочого капіталу	-3,8	-2,0	-2,3	-2,4	-3,0
Оборотність дебіторської заборгованості	20,5	20,9	16,0	4,1	4,5

Джерело: складено автором за даними youcontrol

З аналізу таблиці 2.8. видно, що оборотність загальних активів ТОВ "АСКАНІЯ ФЛОРА" протягом досліджуваного періоду коливалася в межах від 0,5 у 2019 році до 0,8 у 2023 році, що свідчить про поступове збільшення ефективності використання активів підприємства. Оборотність робочого капіталу показала значну мінливість: у 2019 році вона становила -3,8, після чого відбулося часткове покращення, але все одно цей показник лишався негативним і залишався таким протягом 2020 - 2023 років, що вказує на серйозні проблеми з ефективним використанням обігових коштів. З аналізу оборотності дебіторської заборгованості ТОВ "АСКАНІЯ ФЛОРА" за період 2019–2023 років видно, що цей показник значно знизився. У 2019 році оборотність дебіторської заборгованості становила 20,5 року, у 2020 році вона зросла до 20,9 року, але вже у 2021 році різко знизилася до 16,0 року. У 2022 та 2023 роках цей показник продовжував зменшуватись до рівня 4,1 та 4,5 року відповідно.

Це свідчить про значне покращення ефективності управління дебіторською заборгованістю, оскільки зменшення оборотності вказує на швидше повернення коштів від дебіторів, що покращує ліквідність підприємства.

2.2. Відображення необоротних активів у системі бухгалтерського обліку

Відображення необоротних активів у системі бухгалтерського обліку є дуже важливим. Необхідність здійснення цих облікових процедур викликана наступними причинами:

1. Фінансове управління:

- Облік необоротних активів забезпечує повну і достовірну інформацію про стан активів підприємства, що дозволяє ефективно управляти ресурсами та фінансами.

2. Контроль та збереження:

- Завдяки обліку можна контролювати використання активів, уникати їх нецільового використання чи втрат.

3. Амортизація та витрати:

- Правильне нарахування амортизації дозволяє коректно формувати витрати, що впливають на фінансовий результат підприємства.

4. Прийняття рішень:

- Точна облікова інформація сприяє обґрунтованим управлінським рішенням щодо оновлення, модернізації чи списання активів.

5. Законодавча відповідність:

- Облік відповідає вимогам нормативно-правових актів, що дозволяє уникати фінансових санкцій та інших негативних наслідків.

Облік необоротних активів здійснюється за двома основними рівнями: аналітичним та синтетичним.

Синтетичний облік необоротних активів

Синтетичний облік — це облік, який ведеться на рахунках першого порядку. Він забезпечує узагальнення інформації про наявність, надходження, вибуття та амортизацію необоротних активів у загальних сумах. Синтетичний облік здійснюється в розрізі бухгалтерських рахунків, визначених Планом рахунків бухгалтерського обліку.

Основними рахунками для обліку необоротних активів є:

1. **10 — Основні засоби**:
   - облік будівель, споруд, обладнання, транспортних засобів тощо.
2. **11 — Інші необоротні матеріальні активи**:
   - облік малоцінних необоротних активів, предметів прокату та інших матеріальних активів.
3. **12 — Нематеріальні активи**:
   - облік прав інтелектуальної власності, програмного забезпечення, ліцензій тощо.
4. **13 — Знос необоротних активів**:
   - облік амортизації основних засобів та нематеріальних активів.
5. **15 — Капітальні інвестиції**:
   - облік витрат на придбання, створення або поліпшення необоротних активів.

Синтетичний облік узагальнює дані на рівні рахунків і субрахунків без деталізації конкретних об’єктів.

Таблиця 2.9.

Кореспонденцій рахунків для обліку необоротних активів

Рахунок	Найменування рахунку	Кореспонденція по дебету	Кореспонденція по кредиту
10	Основні засоби	15, 20, 23, 30, 31, 63	13, 48, 79
11	Інші необоротні матеріальні активи	15, 20, 30, 31, 63	13, 48, 79
12	Нематеріальні активи	15, 30, 31, 63	13, 79
15	Капітальні інвестиції	31, 63	10, 11, 12
16	Довгострокова дебіторська заборгованість	31, 37, 63	31, 37
18	Інші необоротні активи	31, 37, 63	79, 13

Джерело: складено автором

Аналітичний облік необоротних активів

Аналітичний облік — це облік, який ведеться в деталізованому вигляді за кожним об’єктом необоротних активів. Мета аналітичного обліку — забезпечити інформацію про кожен окремий об’єкт у розрізі характеристик, необхідних для ефективного управління.

Основні аспекти аналітичного обліку необоротних активів:

1. **Ідентифікація об’єктів**:
   - кожен об’єкт основних засобів має свій інвентарний номер;
   - нематеріальні активи ідентифікуються за найменуванням, датою придбання та строком дії прав.
2. **Параметри обліку**:
   - первісна вартість;
   - строк корисного використання;
   - норми амортизації;
   - метод нарахування амортизації (прямолінійний, виробничий тощо).
3. **Документація**:
   - акти приймання-передачі (форми ОЗ-1, ОЗ-2);
   - інвентаризаційні описи;
   - картки обліку основних засобів (форма ОЗ-6).

Аналітичний облік дозволяє відслідковувати стан кожного активу: його використання, ремонт, модернізацію, переоцінку або вибуття.

Взаємозв’язок аналітичного та синтетичного обліку

Аналітичний та синтетичний облік є взаємопов’язаними рівнями бухгалтерського обліку. Дані аналітичного обліку узагальнюються для відображення у синтетичних рахунках. Основними завданнями є забезпечення відповідності між цими рівнями обліку через використання відповідних регістрів та звітності.

Основні регістри обліку:

1. Інвентарні картки для аналітичного обліку;
2. Головна книга для синтетичного обліку;
3. Оборотно-сальдові відомості для звірки даних.

Завдання та особливості обліку необоротних активів

1. **Контроль за використанням активів**:
   - забезпечення раціонального використання основних засобів та їх збереження.

2. **Амортизація**:

- правильне нарахування амортизації відповідно до обраного методу.

3. **Оцінка активів**:

- первісна, переоцінена, ліквідаційна вартість.

4. **Інвентаризація**:

- періодична перевірка наявності активів та відповідності їхніх облікових даних фактичному стану.

Аналітичний і синтетичний облік необоротних активів є важливими складовими системи бухгалтерського обліку підприємства. Їх поєднання дозволяє забезпечити повноту, точність і достовірність облікової інформації, що є основою для прийняття ефективних управлінських рішень.

Як вже наголошувалося вище, для обліку необоротних активів використовуються спеціальні рахунки, які кореспондують з іншими рахунками в системі бухгалтерського обліку.

Типові проведення за рахунками

1. Придбання основних засобів:

- Дт 15 "Капітальні інвестиції" Кт 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
- Дт 10 "Основні засоби" Кт 15 "Капітальні інвестиції"

2. Нарахування зносу:

- Дт 23 "Виробництво"/91 "Загальновиробничі витрати"/92 "Адміністративні витрати"/93 "Витрати на збут"/94 "Інші витрати операційної діяльності" Кт 13 "Знос необоротних активів"

3. Вибуття основних засобів:

- Дт 13 "Знос необоротних активів" Кт 10 "Основні засоби"
- Дт 972 "Собівартість реалізованих необоротних активів" Кт 10 "Основні засоби"
- Дт 377 "Розрахунки з іншими дебіторами" Кт 742 "Дохід від реалізації необоротних активів"

4. Придбання нематеріальних активів:

- Дт 15 "Капітальні інвестиції" Кт 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"
- Дт 12 "Нематеріальні активи" Кт 15 "Капітальні інвестиції"

5. Амортизація нематеріальних активів:

- Дт 92 "Адміністративні витрати"/93 "Витрати на збут"/94 "Інші витрати операційної діяльності" Кт 13 "Знос необоротних активів"

6. Відображення довгострокової дебіторської заборгованості:

- Дт 16 "Довгострокова дебіторська заборгованість" Кт 31 "Рахунки в банках"

Аналітичний та синтетичний облік необоротних активів тісно взаємопов’язані. Аналітичний облік забезпечує деталізацію даних, які узагальнюються на рахунках синтетичного обліку. Водночас синтетичний облік служить основою для складання фінансової звітності та контролю за необоротних активів.

Організація аналітичного та синтетичного обліку необоротних активів є важливим завданням для підприємства. Використання якісної нормативної бази, сучасного програмного забезпечення та надійних первинних документів забезпечує точність облікових даних та сприяє ефективному управлінню необоротними активами.

2.3.Облік операцій з необоротними активами в умовах застосування інформаційних технологій

Припустимо, підприємство придбало у постачальника ноутбук, вартістю 18 000, 00 грн з ПДВ. Оформимо його надходження та введемо в експлуатацію в програмі BAS Бухгалтерія. Надходження необоротних активів оформлюється через Меню – Надходження товарів і послуг – «+ Надходження» - вибір операції з випадаючого меню (покупка, комісія/ об’єкти будівництва/ устаткування). Другий спосіб, через меню ОЗ і НМА – Надходження устаткування/Надходження об’єктів будівництва/Надходження НМА – «+ Надходження» - вибір з випадаючого меню.

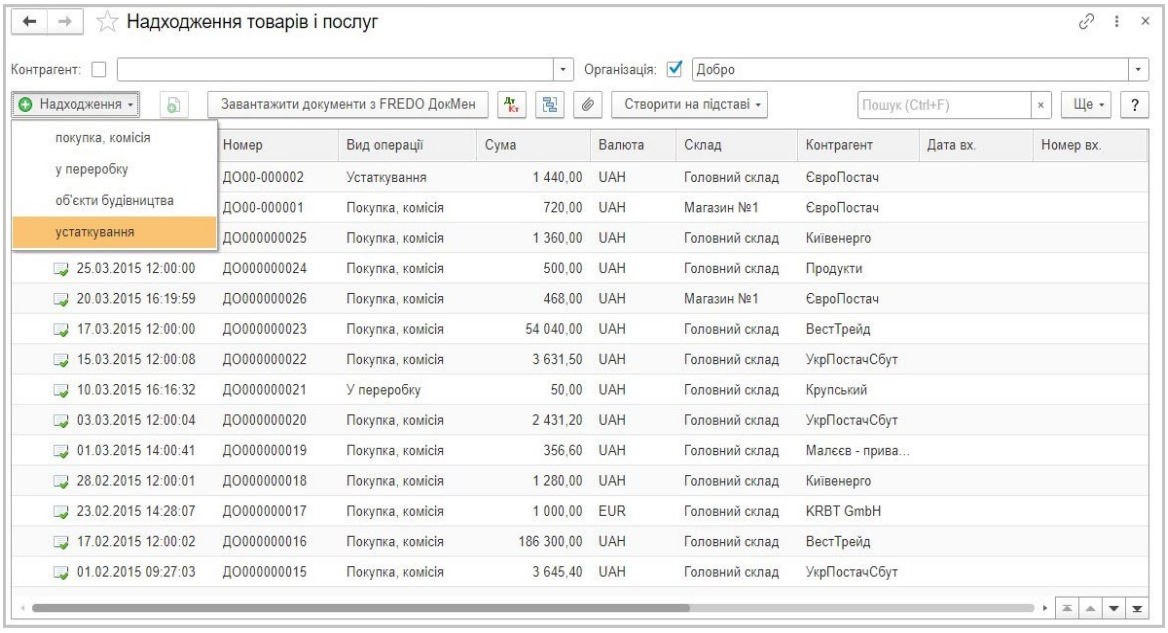

Рис. 2.9. Меню – Надходження товарів і послуг

Вид операції також можна змінити безпосередньо в документі «Надходження товарів і послуг». Оскільки, первісна вартість нашому ноутбуку до введення в експлуатацію не змінюється - обираємо вид операції надходження «Устаткування». Заповнюємо графи: Контрагент, Договір, Організація, обираємо склад. Натискаємо «Додати». В створеному рядку під полем Номенклатура - натискаємо значок випадаючого списку – Показати всі.

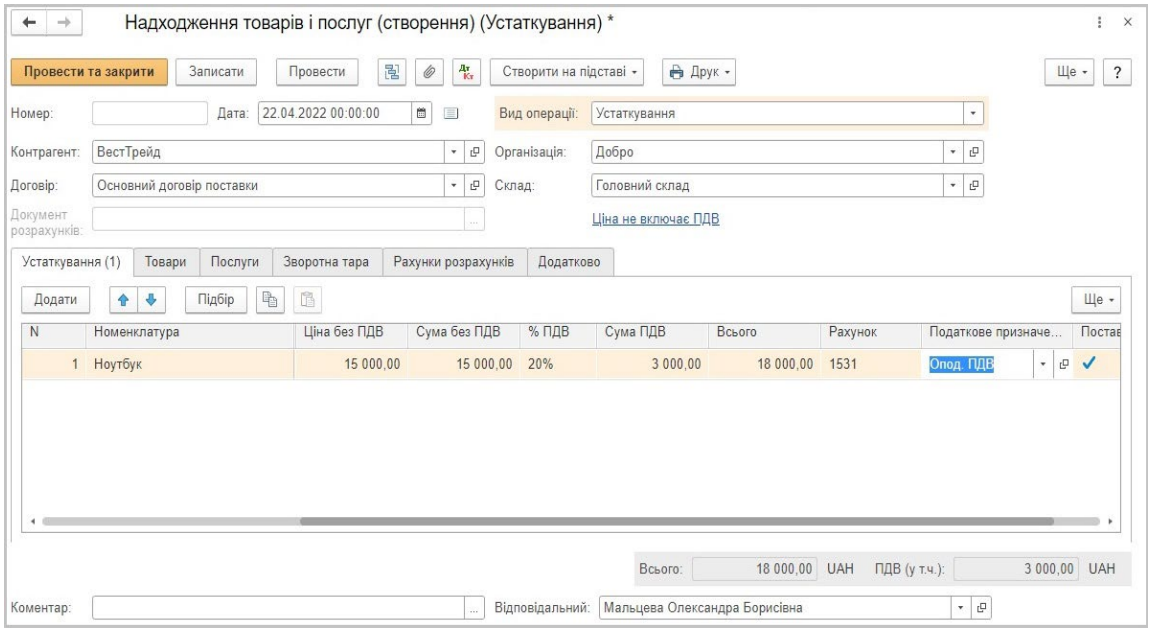

Рис. 2.10. Віднесення ноутбуку до Інших необоротних матеріальних активів (рахунок для оприбуткування 1531)

Якщо у довіднику присутня необхідна номенклатура – обираємо її зі списку, якщо така номенклатура відсутня – додаємо кнопкою Створити. Додавши номенклатуру, вказуємо кількість, одиницю виміру, ціну без ПДВ (програма автоматично рахує ПДВ та суму всього). Важливо перевірити рахунок, на який проводимо оприбуткування. Зазвичай, програма автоматично заповнює рахунок 1521 Придбання основних засобів. Але, згідно з критеріями визначення ОЗ, вартість нашого ноутбуку менш як 20000,00 грн, хоча строк використання понад рік. Тому цей ноутбук відноситься до Інших необоротних матеріальних активів (рахунок для оприбуткування 1531).

Перевіряємо Податкове призначення (зазвичай проставляється автоматично з картки номенклатури), вкладку «Рахунки розрахунків»: з постачальником рахунок 631 та рахунки ПДВ, не забуваємо вказати у вкладці «Додатково» вхідний номер та дату документу на основі якого було придбано ноутбук. Щоб в BAS Бухгалтерія ввести в експлуатацію ноутбук, не виходячи з надходження, натискаємо Створити на основі - Введення в експлуатацію ОЗ. Частина інформації в документ «Введення в експлуатацію» підтягується автоматично з картки номенклатури. На даному етапі важливо перевірити рахунок інвестицій, що має збігатися з рахунком вказаного в надходженні (в нашому випадку це рахунок 1531) та вказати підрозділ організації.

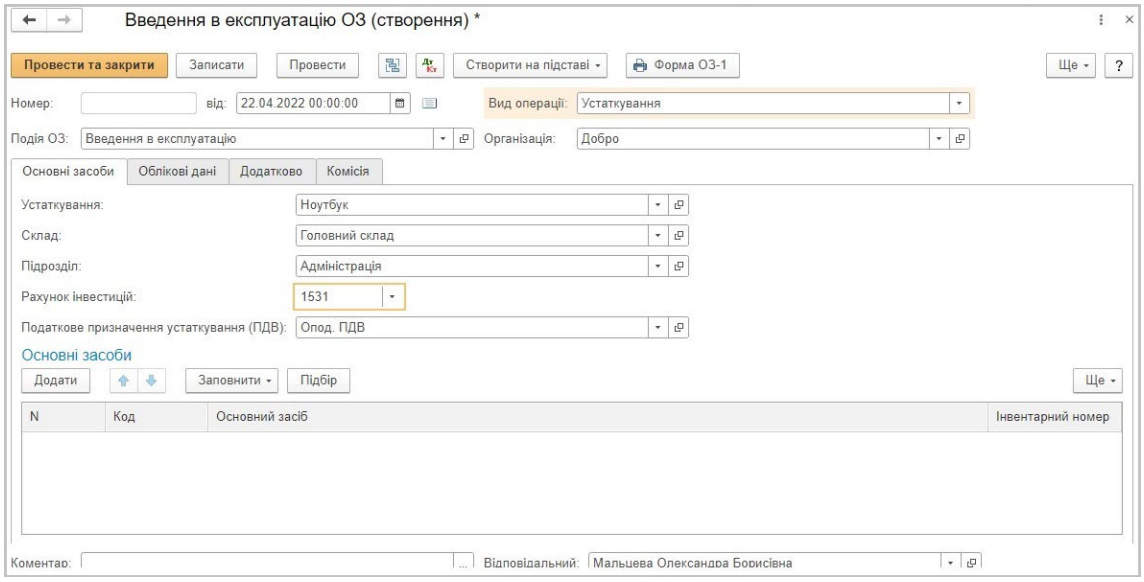

Рис. 2.10. Створення вкладки - Введення в експлуатацію ОЗ

В розділі Основні засоби графа Основний засіб натискаємо «+». У формі створення основного засобу прописуємо найменування, вказуємо групу, за необхідності інформацію по характеристиках товару (виробника, заводський номер, модель та ін.). Важливо пам’ятати, що для кожного об’єкту номенклатури слід створювати окрему карту, присвоювати окремий інвентарний номер. У вкладці облікові дані важливо зазначити МВО, обираємо рахунок для обліку введеного в експлуатацію об’єкту (у нашому випадку рахунок 1121 Малоцінні необоротні активи по кожному об’єкту).

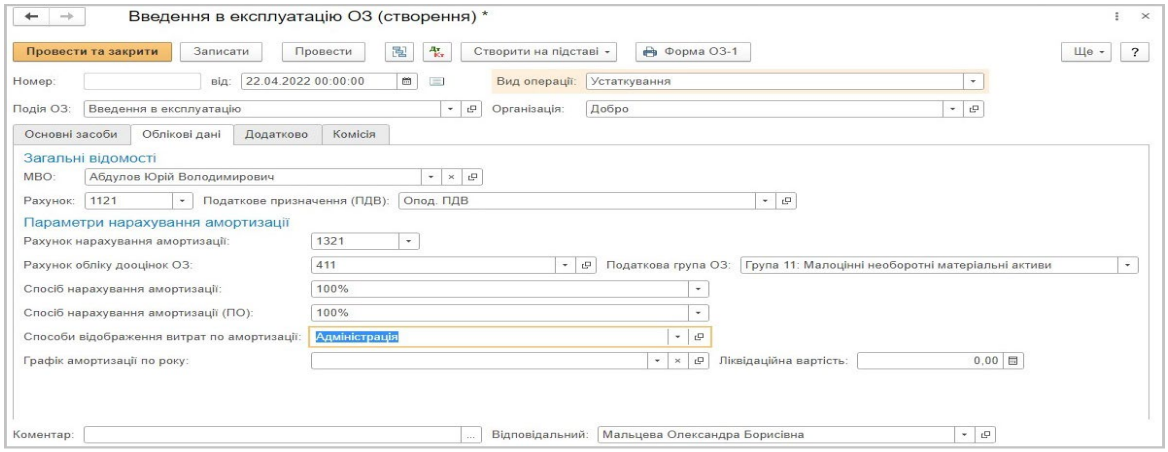

Рис. 2.11. Створення окремої карти з присвоюванням окремого інвентарного номера

Параметри нарахування амортизації мають заповнитись автоматично, але слід перевірити методи нарахування та вказати спосіб відображення витрат по амортизації.

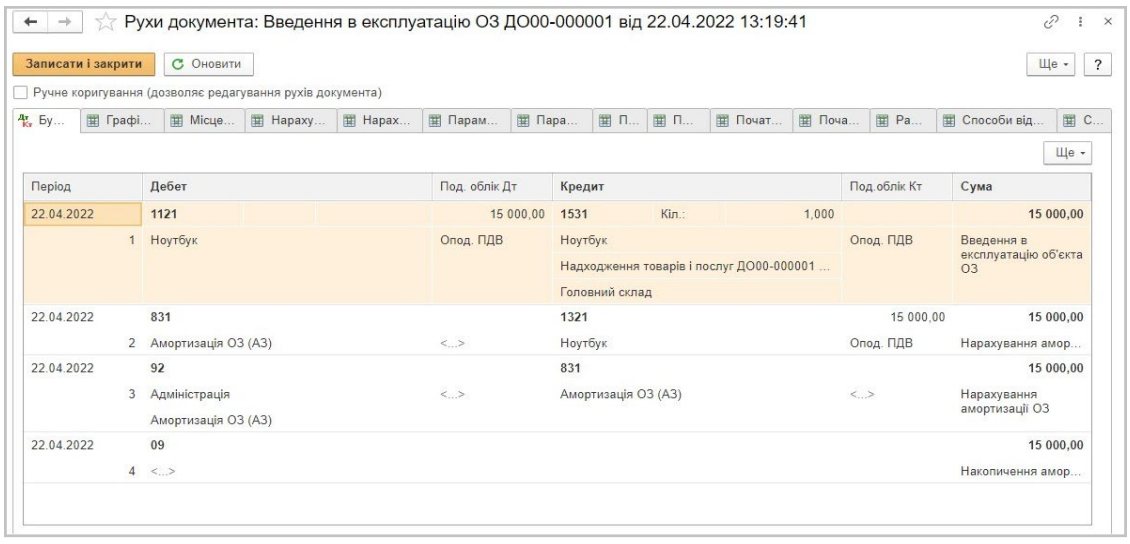

Рис. 2.12. Створення параметрів нарахування амортизації

Зазвичай, амортизація подібних активів списується проводкою ДТ 92 – Кт 1321 на Адміністрацію та застосовується метод «100 % (списання вартості у першому місяці експлуатації).

Для перевірки правильності зробленої роботи відкриваємо рух документу, а також перевіряємо ОСВ рахунків 1531 та 1121.

.

РОЗДІЛ ІІІ
МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

3.1. Аналіз структури та динаміки необоротних активів підприємства ТОВ " Асканія Флора "

Функціонування будь-якого підприємства нерозривно пов'язане з використанням необоротних активів. Для досягнення максимального прибутку необхідно ефективно застосовувати необоротні активи. Підвищення обсягів виробництва продукції, послуг чи виконання робіт за рахунок раціонального використання основних засобів сприяє збільшенню прибутку, зниженню собівартості та підвищенню рентабельності виробництва.

Розвиток підприємства постійно вимагає зосередження уваги на ефективності використання основних засобів. У процесі роботи з основними засобами, іншими необоротними матеріальними активами та нематеріальними активами підприємство повинно спрямовувати зусилля на такі напрями:

1. Прискорення темпів науково-технічного прогресу, що потребує постійного оновлення та модернізації основних засобів.
2. Використання у виробничо-господарській діяльності інновацій, зокрема сучасних комп'ютерних програм і технологій «ноу-хау».
3. Технічне переоснащення та реконструкцію підприємства з метою забезпечення його високотехнологічними необоротними активами.

Таким чином, ключовою метою підприємства є підвищення ефективності використання основних засобів, нематеріальних активів та інших необоротних матеріальних ресурсів.

Основні завдання аналізу основних засобів включають:

1. контроль забезпеченості підприємства основними засобами;
2. оцінку технічного стану основних засобів;
3. визначення рівня їх використання;
4. ідентифікацію причин неефективного застосування основних засобів;

5. оцінку впливу використання основних засобів на обсяги випуску продукції.

Для аналізу необоротних активів використовуються дані форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», №5 «Примітки до річної фінансової звітності», інвентарні картки обліку основних засобів, а також інформація про їх переоцінку.

Аналіз необоротних активів починається з вивчення їх складу за групами та в цілому. На рисунку 3.1 наведено загальну схему аналізу необоротних активів.

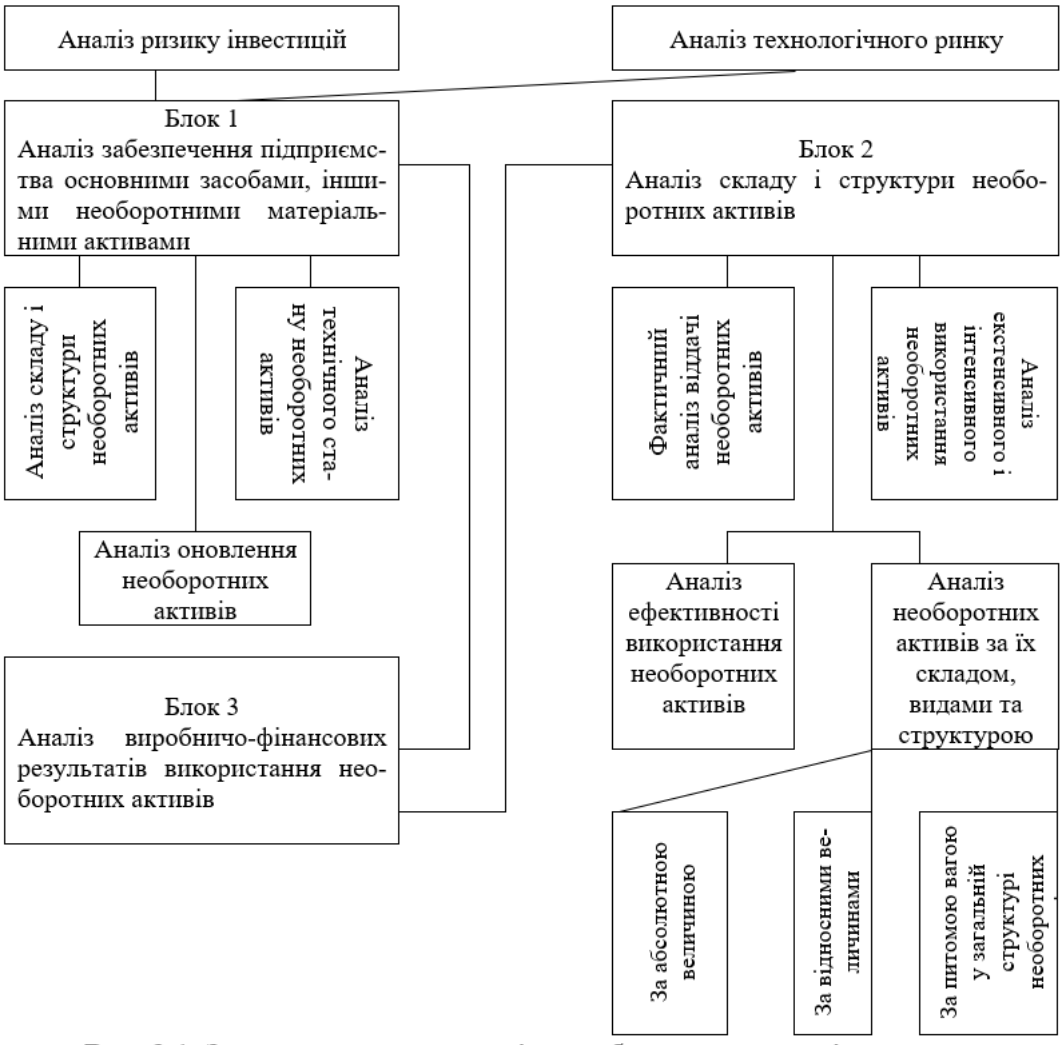

Рис. 3.1. Алгоритм послідовності аналізу необоротних активів

Основні засоби, нематеріальні активи та інші необоротні матеріальні активи є невід’ємною складовою діяльності підприємства, а їх обсяг

визначається потужністю та іншими характеристиками підприємства. Під час аналізу структури основних засобів слід застосовувати метод порівняння питомої ваги окремих груп основних засобів у загальній їх вартості на кінець звітного періоду із відповідними показниками на початок періоду. Для цього використовуються дані форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності», розділу ІІ «Основні засоби» (табл. 3.1).

Таблиця 3.1.

Структура необоротних активів ТОВ " Асканія Флора " за 2023 рік

Склад необоротних активів	Наявність на початок 2023р		Надходження за 2023 р.		Вибуття за 2023р.		Наявність на кінець 2023 р.	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Виробничі основні засоби	198500	33,04	43200	21,74	25178	31,98	216522	30,04
Невиробничі основні засоби	219794	36,58	57636	29,01	21015	26,69	256415	35,57
Разом основних засобів	418294	69,62	100836	50,75	46193	58,67	472937	65,61
Нематеріальні активи	57 585,0	9,58	4466	2,25	1488,5	1,89	60 562,5	8,40
Інвестиційна нерухомість	68 756,0	11,44	60438	30,42	20146	25,59	109 048,0	15,13
Довгострокові біологічні активи	53 117,0	8,84	32730	16,47	10910	13,86	74 937,0	10,40
Довгострокова дебіторська заборгованість	3 109,0	0,52	238	0,12	0,00	0,00	3 347,0	0,46
Разом усіх необоротних активів	600 861	100	198 708	100	78 738	100	720 832	100

Джерело: розраховано автором

Аналізуючи структуру необоротних активів ТОВ "Асканія Флора" за 2023 рік, можна виділити такі ключові моменти:

1. Динаміка необоротних активів - Загальний обсяг необоротних активів збільшився на 119 971 тис. грн. (з 600 861 тис. грн. на початок року до 720 832 тис. грн. на кінець року), що свідчить про активний розвиток підприємства.

Основним джерелом зростання стало надходження нових активів у розмірі 198 708 тис. грн., що значно перевищило обсяг вибуття (78 738 тис. грн.).

2. Основні засоби - Виробничі основні засоби збільшились на 18 022 тис. грн., або на 9,08% (з 198 500 тис. грн. до 216 522 тис. грн.), при цьому їх питома вага у загальній структурі необоротних активів знизилась з 33,04% до 30,04%. Невиробничі основні засоби продемонстрували значне зростання: приріст склав 36 621 тис. грн. (16,65%), а питома вага зменшилась незначно – з 36,58% до 35,57%. У сукупності основні засоби складають 65,61% усіх необоротних активів на кінець року, що на 4,01% менше, ніж на початок.

3. Нематеріальні активи - Нематеріальні активи зросли на 2 977,5 тис. грн. (5,17%), однак їх питома вага у загальній структурі зменшилась з 9,58% до 8,40%.

4. Інвестиційна нерухомість - Найбільший приріст відзначено в розділі інвестиційної нерухомості: збільшення на 40 292 тис. грн. (58,57%), а її питома вага зросла з 11,44% до 15,13%, що свідчить про зростання ролі цього активу у діяльності підприємства.

5. Довгострокові біологічні активи - Зростання довгострокових біологічних активів склало 21 820 тис. грн. (41,08%), їх питома вага збільшилась з 8,84% до 10,40%.

6. Довгострокова дебіторська заборгованість - Довгострокова дебіторська заборгованість зросла незначно – на 238 тис. грн. (7,66%), і її питома вага залишилась майже незмінною (з 0,52% до 0,46%), що свідчить про стабільність у цьому напрямі.

Основна частка необоротних активів підприємства, як і раніше, припадає на основні засоби, однак їх частка в загальній структурі знизилась. Водночас відбулось суттєве зростання інвестиційної нерухомості та довгострокових біологічних активів, що вказує на диверсифікацію активів.

Позитивна динаміка необоротних активів демонструє ефективність інвестиційної політики підприємства та його спрямованість на оновлення та розширення активів.

Таблиця 3.2.

Аналіз зміни структури необоротних активів

ТОВ " Асканія Флора "за 2022-2023 роки

Склад необоротних активів	Наявність на початок 2022р., тис. грн.	2023 рік.		Зміна за 2019 р. (+)(-)	Зміна за 2020 р. (+)(-)
		на початок року тис. грн.	на кінець року тис. грн		
1	2	3	4	5	6
Виробничі основні засоби	210100	198500	216522	-11600	18022
Невиробничі основні засоби	216182	219794	256415	3612	36621
Разом основних засобів	426 282	418294	472937	-7988	54643
Нематеріальні активи	57585	57585	60562,5	0	2977,5
Інвестиційна нерухомість	68 863	68756	109048	-107	40292
Довгострокові біологічні активи	92 244	53117	74937	-39127	21820
Довгострокова дебіторська заборгованість	2 740	3109	3347	369	238
Разом усіх необоротних активів	647714	600861	720831,5	-46853	119970,5

Джерело: розраховано автором

Аналіз зміни структури необоротних активів ТОВ "Асканія Флора" за 2022–2023 роки дозволяє визначити ключові тенденції та зміни в складі активів підприємства.

1. Загальний аналіз необоротних активів

- На початок 2022 року загальна вартість необоротних активів складала 647 714 тис. грн., на початок 2023 року вона зменшилася до 600 861 тис. грн. (зниження на 46 853 тис. грн.), однак на кінець 2023 року активи зросли до 720 831,5 тис. грн. (+ 119 970,5 тис. грн. порівняно з початком 2023 року).

- Це свідчить про те, що, незважаючи на зменшення обсягів активів у 2022 році, у 2023 році підприємство активізувало інвестиційну діяльність, що призвело до значного приросту.

2. Виробничі основні засоби

- На початок 2022 року їх обсяг становив 210 100 тис. грн., але зменшився до 198 500 тис. грн. на початок 2023 року (- 11 600 тис. грн.).
- У 2023 році виробничі основні засоби збільшилися до 216 522 тис. грн., що на 18 022 тис. грн. більше порівняно з початком року.
- Така динаміка вказує на активізацію модернізації виробничих потужностей у 2023 році.

3. Невиробничі основні засоби

- Протягом 2022 року їх вартість зросла з 216 182 тис. грн. до 219 794 тис. грн. (+ 3 612 тис. грн.).
- У 2023 році зростання було значно більш вираженим – до 256 415 тис. грн. (+ 36 621 тис. грн.).
- Це свідчить про суттєві інвестиції в невиробничу інфраструктуру підприємства.

4. Нематеріальні активи

- Їх обсяг залишився незмінним у 2022 році (57 585 тис. грн.), однак у 2023 році зріс на 2 977,5 тис. грн. до 60 562,5 тис. грн..
- Збільшення нематеріальних активів може свідчити про вкладення в інтелектуальну власність або програмне забезпечення.

5. Інвестиційна нерухомість

- У 2022 році інвестиційна нерухомість зменшилася на 107 тис. грн. до 68 756 тис. грн., однак у 2023 році відбулося суттєве зростання до 109 048 тис. грн. (+ 40 292 тис. грн.).
- Це підкреслює стратегічне значення цього активу для підприємства.

6. Довгострокові біологічні активи

- У 2022 році спостерігалося значне скорочення цих активів на 39 127 тис. грн. до 53 117 тис. грн..

- У 2023 році їх обсяг зріс на 21 820 тис. грн. до 74 937 тис. грн., що частково компенсувало попереднє зниження.
- Це може бути пов’язано з оновленням чи розширенням біологічних активів.

7. Довгострокова дебіторська заборгованість

- У 2022 році її обсяг збільшився на 369 тис. грн. до 3 109 тис. грн., а в 2023 році зріс ще на 238 тис. грн. до 3 347 тис. грн..
- Загалом зміни є незначними, що свідчить про стабільність цього компонента активів.

8. Разом основних засобів

- У 2022 році основні засоби зменшились на 7 988 тис. грн., однак у 2023 році зросли на 54 643 тис. грн. до 472 937 тис. грн..
- Основні засоби залишаються найбільшим компонентом необоротних активів підприємства.

Підприємство зазнало скорочення обсягу необоротних активів у 2022 році, однак у 2023 році воно змогло не лише відновити попередні втрати, а й значно збільшити їх вартість.

Найбільше зростання у 2023 році продемонстрували інвестиційна нерухомість (+ 40 292 тис. грн.) і невиробничі основні засоби (+ 36 621 тис. грн.), що свідчить про акцент на інвестиції у довгострокові активи.

Позитивна динаміка вказує на те, що підприємство активно розвивається, інвестуючи у виробничі та інфраструктурні активи.

3.2. Аналіз нематеріальних активів підприємства як специфічної частини необоротних активів

Створення, комерціалізація та ефективне використання нематеріальних активів дають бізнесу значні переваги, однак потребують значних інвестицій та фінансових ресурсів для підтримки на належному рівні. Враховуючи особливості економіки України, можна зазначити, що більшість вітчизняних підприємств не мають доступу до інвестиційних ресурсів, які дозволяють

володіти достатньою кількістю нематеріальних активів та підтримувати їх належний стан.

«Це має бути комплексний і систематичний процес, що включає аналіз всіх видів нематеріальних активів із раціональним використанням фінансових ресурсів для досягнення цієї мети. Крім того, цей аналіз повинен мати стратегічний орієнтир, що підтверджується організаційною структурою компанії» [58].

Основними викликами для кожного господарюючого суб'єкта є складність створення, тривалість та непередбачуваність результатів використання нематеріальних активів. В українській економіці протягом тривалого часу спостерігається низька активність підприємств у створенні та використанні новітніх технологій, раціоналізаторських ідей і об'єктів інтелектуальної власності.

Ми вважаємо, що потрібен комплексний та удосконалений підхід до аналізу нематеріальних активів, який передбачає основну схему для узгодження стратегічних напрямків і поступове втілення стратегічних пріоритетів, спрямованих на підвищення ефективності використання нематеріальних активів, що застосовуються українськими підприємствами в їхній діяльності.

Таблиця 3.3

Наукові підходи до методики аналізу нематеріальних активів

Науковець	Методика проведення аналізу нематеріальних активів
Гороховець Ю.А.	«1. Розрахунок складу та технічного змісту основних засобів компанії на початку та в кінці звітного періоду 2. Встановлення рівня прогресивності об'єктів нематеріальних активів» [25,26]
Диба В.М.	«1. Аналіз структури та динаміки основних засобів. 2. Аналіз забезпеченості основними засобами. 3. Аналіз показників руху основних засобів. 4. Аналіз ефективності використання основних засобів» [27]
Касич А.О.	«Аналіз забезпечення нематеріальними активами розпочинається з оцінки відповідності їх наявної кількості за складом і структурою нормативним потребам окремої бізнес-організації, які розраховуються виходячи із специфіки діяльності компанії» [28]

Джерело: сформовано автором [25-28].

Так, в табл.. 3.3 представлено окремі методичні підходи деяких науковців з приводу аналізу нематеріальних активів.

Зважаючи на велике різноманіття видів об’єктів нематеріальних активів, визначають і широкий спектр показників аналізу такого виду активів шляхом розрахунку взаємопов’язаних показників. Відповідно до цього, було побудовано схему зв’язку показників аналізу нематеріальних активів (рис.3.1).

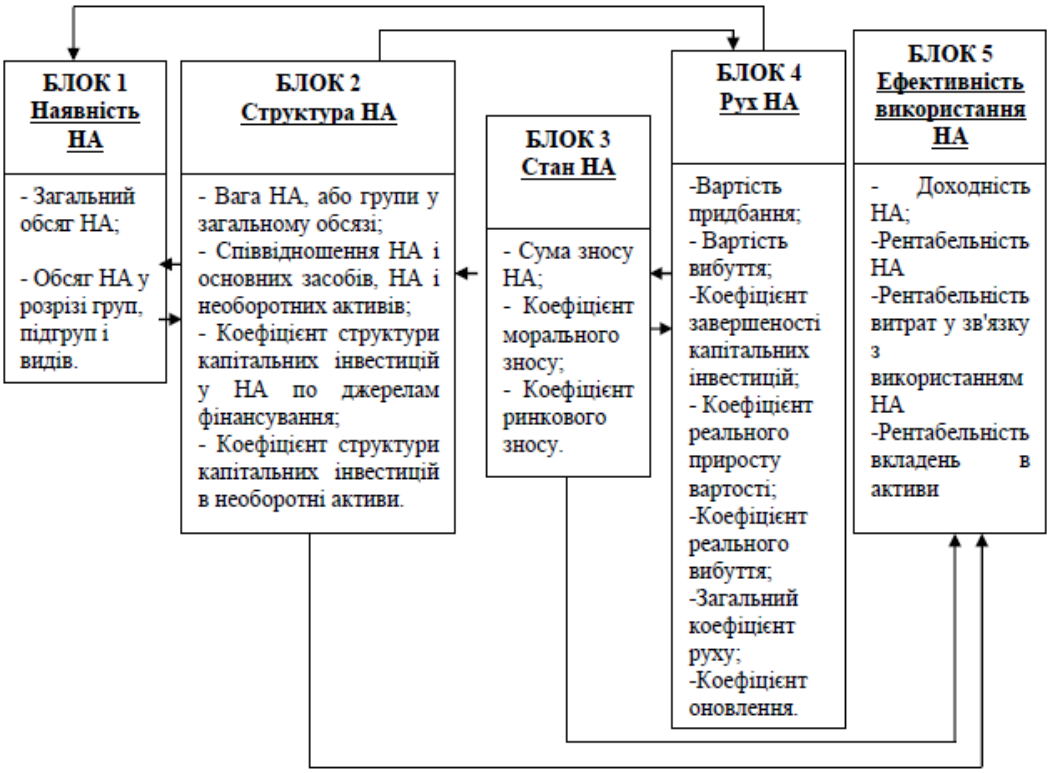

Рис. 3.1. – Система взаємопов'язаних показників аналізу нематеріальних

Формування фінансових і ресурсних умов для аналізу нематеріальних активів підприємства має стратегічний та довгостроковий характер, і значною мірою залежить від зовнішніх факторів, таких як конкуренція, попит споживачів, інвестиції, державна підтримка, ринкова інфраструктура та рівень науково-технічного розвитку. Однак ініціатива для таких бізнес-ідей бере свій початок у внутрішніх структурних підрозділах, що визначаються факторами внутрішнього середовища, такими як технічне оснащення, виробничі можливості та кваліфікація персоналу. Тому в процесі стратегічного аналізу нематеріальних активів здійснюється пошук потенційних джерел фінансової

та ресурсної підтримки для досягнення встановлених цілей і завдань.

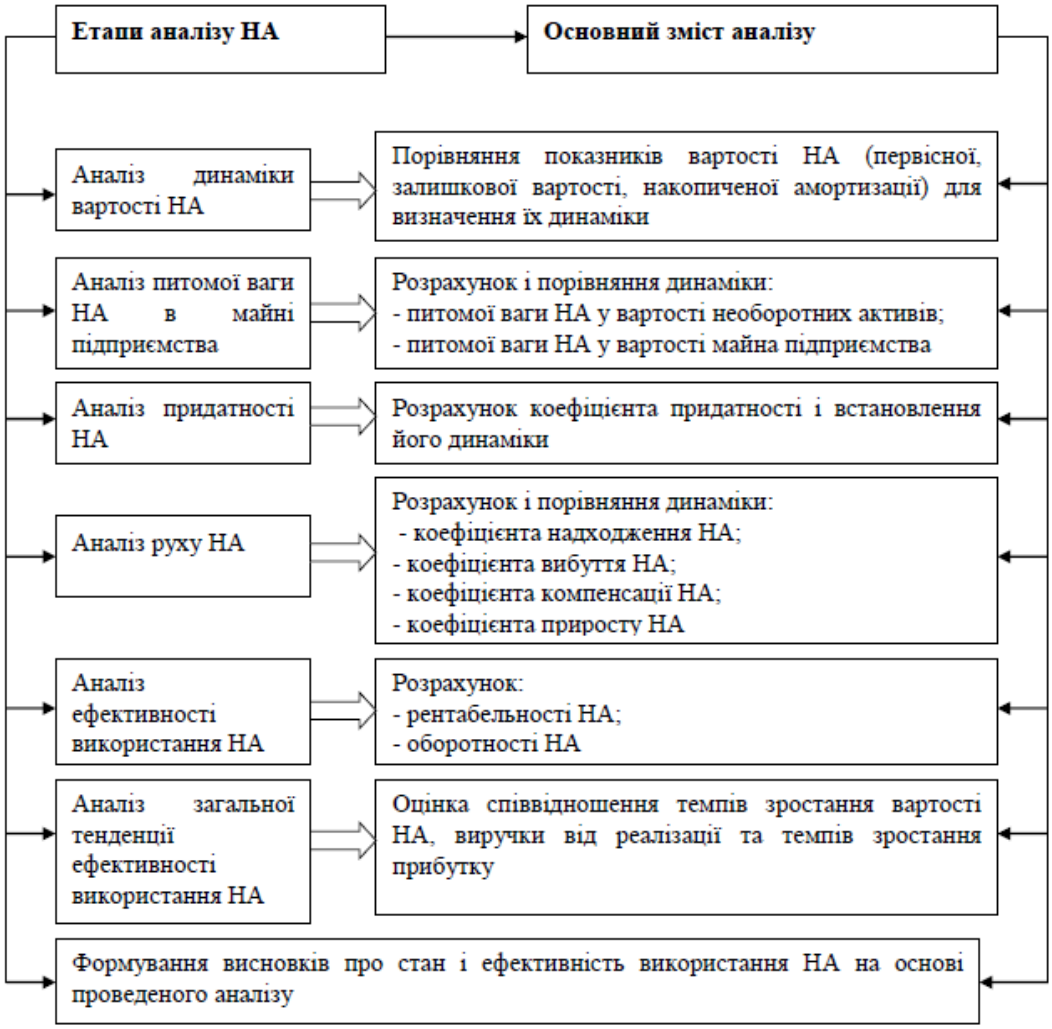

Рис. 3.2. – Етапи проведення аналізу нематеріальних активів підприємства їх загальна характеристика на основі показників фінансової звітності

Отже, після визначення ролі та особливостей взаємозв'язку показників аналізу нематеріальних активів, можна виділити основні етапи, на яких має базуватися цей аналіз, з детальним описом показників, що підлягають обчисленню (рис. 3.2).

«Процес формування, використання внутрішніх і зовнішніх джерел аналізу нематеріальних активів є важливими чинниками забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Позитивні зміни у сфері інтересів можливі лише тоді, коли топ-менеджери підприємства розроблять ефективні механізми аналізу фінансових ресурсів, що дозволяють формувати фінансові

резерви, оптимізувати, у разі потреби, кредитні кошти, підвищити рентабельність власного капіталу тощо» [29].

«З урахуванням необхідності покращення етапів аналізу нематеріальних активів це впровадження стосується інноваційних технологій у внутрішньовиробничі процеси. Мається на увазі формування технологічної основи реалізації аналізу нематеріальних засобів з метою посилення конкурентоспроможності підприємства. Нарощування технологічного потенціалу підприємств та його ефективне використання за рахунок економії матеріальних та операційних витрат створює передумови для реалізації стратегічних програм ефективного використання нематеріальних активів» [30].

Основними джерелами інформації, які складають основу для аналізу ефективності використання нематеріальних активів компанією, є облікові дані, що містяться в таких документах, як акти внутрішнього переміщення об'єктів, відомості про нарахування амортизаційних відрахувань, облікові картки нематеріальних активів, акти введення в експлуатацію, дані в програмному забезпеченні підприємства, а також фінансова звітність компанії (баланс, звіт про фінансові результати та примітки до неї).

Таблиця 3.4.

Аналіз обсягу і динаміки нематеріальних активів на ТОВ «АСКАНІЯ ФЛОРА»

Показники	2022	2023	Абсолютне відхилення, тис. грн.	Темпи зростання, %
1	2	3	4	5
Права користування природними ресурсами	11955	7837	-4118	65,6
Права на об’єкти промислової власності	39505	44990	5485	113,9
Авторські та суміжні з ними права	5239	6932	1694	132,3
Інші нематеріальні активи	887	804	-83	90,7
Разом	57585	60562,5	2977,5	105,2

Джерело: розраховано автором

Інвестиції в нематеріальні активи з часом приносять підприємству економічні вигоди, що виражаються у вигляді додаткового прибутку. Вивчення складу об’єктів нематеріальних активів є важливою складовою їх аналізу, оскільки дозволяє виявити особливості їх формування, основне призначення та сферу застосування в діяльності компанії. На цьому етапі необхідно визначити найменування НМА, рік випуску, інвентарний номер, обліковий рахунок для окремого об’єкта та його кількість і вартість.

Аналіз даних, наведених у таблиці, показує, що нематеріальні активи підприємства демонструють змішані результати впродовж аналізованих років, зокрема, в 2023 році спостерігається загальне зростання вартості нематеріальних активів на 2,977.5 тис. грн порівняно з 2022 роком, що становить темп зростання 105,2%.

Найбільший внесок у зростання вартості належить правам на об’єкти промислової власності. Вартість цих активів збільшилася на 5,485 тис. грн (з 39,505 тис. грн у 2022 році до 44,990 тис. грн у 2023 році), що відповідає темпу зростання 113,9%. Це може свідчити про активне використання інтелектуальної власності підприємством або збільшення обсягів інвестицій у дану категорію.

Іншим важливим чинником зростання є авторські права та суміжні з ними права, які показали значне зростання на 1,694 тис. грн (з 5,239 тис. грн у 2022 році до 6,932 тис. грн у 2023 році), що становить темп зростання 132,3%. Це може вказувати на збільшення використання творчих робіт або розширення портфеля авторських прав підприємства.

Водночас, права користування природними ресурсами знизилися на 4,118 тис. грн (з 11,955 тис. грн у 2022 році до 7,837 тис. грн у 2023 році), що відповідає темпу зростання 65,6%. Це зниження може свідчити про зменшення обсягів використання природних ресурсів підприємством, можливо через зміни у законодавстві або зниження попиту на ці ресурси.

Інші нематеріальні активи знизилися на 83 тис. грн (з 887 тис. грн у 2022 році до 804 тис. грн у 2023 році), що відповідає темпу зростання 90,7%. Це

невелике зменшення може вказувати на незначну втрату вартості активів, можливо через амортизацію або інші внутрішні зміни.

У результаті загального аналізу видно, що, незважаючи на зниження в деяких категоріях, у 2023 році загальна вартість нематеріальних активів підприємства зросла, що свідчить про позитивну динаміку в більшості основних категорій.

Для подальшого покращення ефективності використання нематеріальних активів необхідно звертати увагу на оптимізацію інвестицій у права на об’єкти промислової власності, підвищення рентабельності авторських прав та розвиток інших видів нематеріальних активів.

Таблиця 3.5

Аналіз структури нематеріальних активів
на ТОВ «АСКАНІЯ ФЛОРА»

Показники	2022	2023	Абсолютне відхилення, тис. грн	Структура		
				2022	2023	Абсолютне відхилення
Права користування природними ресурсами	11955	7837	-4118	20,8	12,9	-138,3
Права на об’єкти промислової власності	39505	44990	5485	68,6	74,3	184,2
Авторські та суміжні з ними права	5239	6932	1694	9,1	11,4	56,9
Інші нематеріальні активи	887	804	-83	1,5	1,3	-2,8
Разом	57585	60563	2977	100,0	100,0	100,0

Джерело: розраховано автором

Під час аналізу нематеріальних активів важливо враховувати аналітичні аспекти, зокрема типи ризиків, пов'язаних із капітальними вкладеннями в ці активи, їх походження, термін корисного використання, рівень правового захисту, репутацію та ліквідність.

Аналіз структури нематеріальних активів на ТОВ «АСКАНІЯ ФЛОРА» показує значні зміни у складі та розподілі активів між різними категоріями протягом 2022-2023 років.

Загальна сума нематеріальних активів підприємства збільшилася на 2,977 тис. грн, що становить 105,2% порівняно з 2022 роком. Це свідчить про позитивну динаміку в загальній вартості активів. Однак зміни структури активів між категоріями показують більш глибоку картину.

Найбільший внесок у зростання вартості нематеріальних активів належить правам на об’єкти промислової власності. У 2023 році їх вартість збільшилася на 5,485 тис. грн, що відповідає темпу зростання 113,9%. Частка прав на об’єкти промислової власності в загальній структурі активів збільшилася з 68,6% до 74,3%. Це вказує на активне використання інтелектуальної власності підприємством і посилення цієї категорії в його структурі активів.

Також значний приріст спостерігається у категорії авторських та суміжних з ними прав. Їх вартість зросла на 1,694 тис. грн, що відповідає темпу зростання 132,3%. Частка авторських прав у загальній структурі активів зросла з 9,1% до 11,4%. Це може свідчити про збільшення вартості творчих робіт, розширення портфеля авторських прав та посилення їх значення для підприємства.

На противагу цьому, права користування природними ресурсами показали зниження вартісного показника на 4,118 тис. грн. Частка цієї категорії в структурі активів зменшилася з 20,8% до 12,9%, що становить зниження на 7,9%. Це може бути результатом зменшення обсягів використання природних ресурсів або зміни умов їхнього використання, що також відображається на зменшенні частки цієї категорії в загальній структурі активів.

Інші нематеріальні активи показали незначне зменшення на 83 тис. грн, що призвело до зменшення їх частки з 1,5% до 1,3%. Це може вказувати на незначні втрати вартості цієї категорії активів через амортизацію чи інші внутрішні зміни.

Таким чином, структура нематеріальних активів ТОВ «АСКАНІЯ ФЛОРА» показує певні стратегічні зрушення. Основна частина зростання

вартості припала на права на об’єкти промислової власності та авторські права, що свідчить про збільшення значення інтелектуальної власності та творчих активів. Водночас, зниження частки прав користування природними ресурсами вказує на можливі зміни в напрямках діяльності підприємства, зокрема на зменшення важливості цієї категорії для його розвитку.

Таблиця 3.6

Структура нематеріальних активів ТОВ «АСКАНІЯ ФЛОРА» за термінами корисного використання у 2023р.

Показники	Роки											Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Більше 10	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Нематеріальні активи, тис. грн	-	6932	-	32652	4018,7	9173	352	-	-	-	7435	60562,5
У % до підсумку	-	11,4	-	53,9	6,6	15,1	0,6	-	-	-	12,3	100

Джерело: розраховано автором

Аналіз структури нематеріальних активів ТОВ «АСКАНІЯ ФЛОРА» за термінами корисного використання у 2023 році показує, що більшість активів мають середньо- та короткострокові терміни корисного використання, а частка довгострокових активів є відносно малою.

Загальна вартість нематеріальних активів у 2023 році становить 60,562.5 тис. грн. Основна частка активів припадає на категорії з термінами корисного використання від 1 до 10 років, що складає 87,7% від загальної суми. Зокрема, найбільша частка — 53,9% — належить активам з терміном корисного використання від 1 до 5 років, що вказує на значну частину інвестицій у активи, які швидко амортизуються чи потребують оновлення. 15,1% складають активи з терміном корисного використання від 6 до 10 років, і 6,6% — активи з терміном до 1 року. Крім того, незначна частка (0,6%) активів не має чіткого визначеного терміну корисного використання.

Натомість нематеріальні активи з терміном корисного використання понад 10 років складають лише 12,3% від загальної суми, що вказує на обмежену частку довгострокових інвестицій. Ці активи можуть відображати

інвестиції в інтелектуальну власність або інші ресурси, які використовуються протягом тривалого періоду.

Таким чином, структура нематеріальних активів компанії «АСКАНІЯ ФЛОРА» свідчить про домінування середньо- та короткострокових активів, що підкреслює спрямованість підприємства на активне оновлення технологій, патентів і прав, а також на швидке реагування на зміни в умовах ринку.

Таблиця 3.7.

Аналіз ефективності нематеріальних активів на ТОВ «АСКАНІЯ ФЛОРА» у 2022-2023 роках

Показники	2022	2023	2023 у % до 2022 року
Нематеріальні активи	57585	60562,5	105,2
Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг)	506 815	722 406	142,5
Прибуток від реалізації	14 991	21 176	141,3
Дохідність нематеріальних активів	0,26	0,35	134,3
Фондовіддача нематеріальних активів	8,8	11,9	135,5

Джерело: розраховано автором

Аналіз ефективності нематеріальних активів на ТОВ «АСКАНІЯ ФЛОРА» у 2022-2023 роках показує позитивну динаміку у використанні нематеріальних активів та їх вплив на основні фінансові показники підприємства.

У 2023 році загальна вартість нематеріальних активів підприємства становила 60,562.5 тис. грн, що на 2,977.5 тис. грн більше, ніж у 2022 році (57,585 тис. грн). Темп зростання складав 105,2%, що свідчить про незначне збільшення вартості нематеріальних активів.

Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) у 2023 році склала 722,406 тис. грн, що на 42,5% більше, ніж у 2022 році (506,815 тис. грн). Темп зростання виручки становив 142,5%, що є значним приростом і вказує на збільшення обсягів продажу продукції, робіт і послуг.

Прибуток від реалізації у 2023 році зріс до 21,176 тис. грн, що на 41,3% більше, ніж у 2022 році (14,991 тис. грн). Темп зростання прибутку склав 141,3%, що свідчить про поліпшення ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства.

Що стосується ефективності використання нематеріальних активів, то дохідність нематеріальних активів у 2023 році становила 0,35, що на 34,3% більше, ніж у 2022 році (0,26). Це свідчить про підвищення ефективності використання нематеріальних активів для створення доходу.

Фондовіддача нематеріальних активів також покращилася і у 2023 році склала 11,9, що на 35,5% більше, ніж у 2022 році (8,8). Це означає, що на кожну гривню вкладених у нематеріальні активи підприємство отримало більшу виручку, що свідчить про ефективніше використання цих активів.

Отже, протягом 2022-2023 років спостерігається зростання як вартості нематеріальних активів, так і ключових фінансових показників підприємства — виручки та прибутку. Покращення показників ефективності, таких як дохідність та фондовіддача, вказує на успішне використання нематеріальних активів для підтримки та збільшення обсягів продажів і прибутковості.

3.2. Шляхи покращення використання необоротних активів

Фірсова С.М. зазначає, що «раціональне використання ресурсного потенціалу суб’єктів господарювання є об'єктивною необхідністю та важливим чинником розвитку аграрного сектору економіки. Реформаційні зміни в економіці не забезпечили очікуваного соціально-економічного ефекту, що призвело до складного стану підприємств та руйнування їхнього ресурсного потенціалу. У структурі ресурсного потенціалу агроформувань основну частку становлять земельні ресурси (60,4 %), а основні фонди та людський капітал складають відповідно 15,2 % та 24,4 %» [43, с. 185].

Антіш О.М. наголошує: «сучасні підприємства, які мають складне та дороге в обслуговуванні обладнання, стикаються з необхідністю забезпечення його безпечної й економічно ефективної роботи. Вирішення цього завдання

можливе завдяки впровадженню систем управління виробничими фондами та активами, які є невід'ємною частиною виробничого процесу. Це дозволяє збільшувати виробничі потужності за допомогою сучасних інформаційних технологій без потреби в придбанні нового обладнання» [44].

Атамась Г.П. підкреслює, що «обсяги виробництва товарів і послуг, а також результати діяльності підприємства залежать від рівня оснащеності основними засобами та ефективності їх використання. Ключовим показником ефективного використання основних фондів є фондовіддача, зростання якої свідчить про підвищення результативності їх експлуатації. Успішність функціонування основних фондів визначається реалізацією як екстенсивних, так і інтенсивних факторів» [45, с. 11].

Гетьман О.О. «визначає основні напрями підвищення ефективності використання виробничих фондів:

1. Одночасна установка, монтаж і введення в експлуатацію основних засобів.
2. Збільшення капіталовкладень в активну частину виробничих фондів.
3. Максимальне використання потужності та продуктивності наявного обладнання.
4. Оптимальне використання календарного фонду часу відповідно до технічних характеристик обладнання.
5. Забезпечення належного обслуговування й умов експлуатації обладнання.
6. Своєчасне оновлення основних фондів.
7. Використання комбінованих способів організації виробничих процесів.
8. Включення в роботу незадіяних фондів.
9. Рівномірне завантаження обладнання протягом робочого дня.
10. Підвищення кваліфікації персоналу, який обслуговує виробничі фонди» [46, с. 59].

Череп А.В. акцентує увагу на тому, що «збільшення часу роботи обладнання можливе завдяки:

– скороченню внутрішньозмінних простоїв шляхом належної організації робочих місць;

– покращенню якості ремонтного обслуговування обладнання;

– зменшенню цілодобових простоїв і підвищенню коефіцієнта змінності роботи устаткування» [47, с. 216].

Ефективне використання основних фондів та виробничих потужностей передбачає збільшення часу їх роботи та оптимальне використання існуючого обладнання. Це забезпечує їхню результативну роботу як за рахунок екстенсивних, так і інтенсивних підходів до управління ресурсами.

Екстенсивні напрями підвищення використання основних фондів представлені на рисунку 3.3.

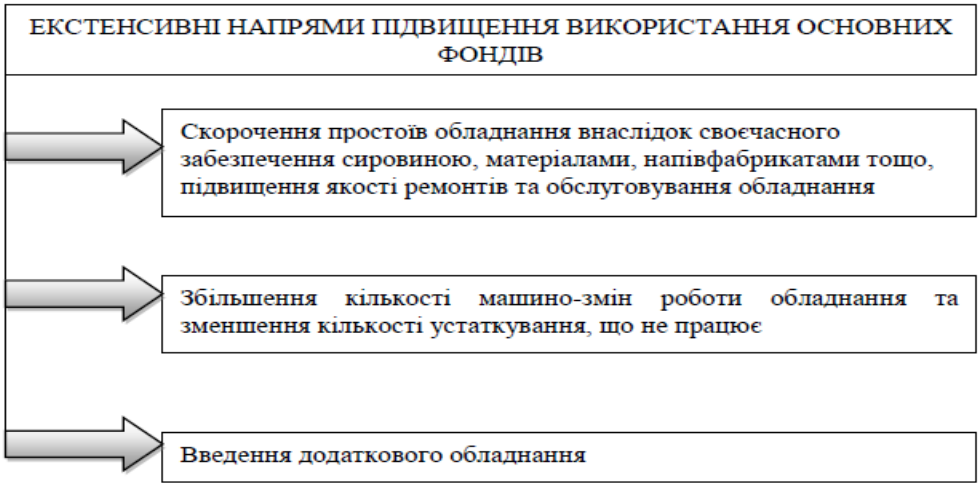

Рис. 3.3. Екстенсивні напрями підвищення використання основних фондів.

Одним із ключових способів підвищення ефективності використання основних фондів є зменшення кількості простоюючого обладнання, виведення з експлуатації надлишкових одиниць та оперативне введення в роботу невстановленого обладнання. Варто зауважити, що значне покращення використання основних фондів та виробничих потужностей, хоча й не досягнуто повною мірою, має свої обмеження. Разом із цим, інтенсивні підходи, спрямовані на підвищення завантаження обладнання протягом

одиниці часу, пропонують значно ширші перспективи. Основні напрями інтенсивного підвищення ефективності використання основних фондів зображені на рисунку 3.4.

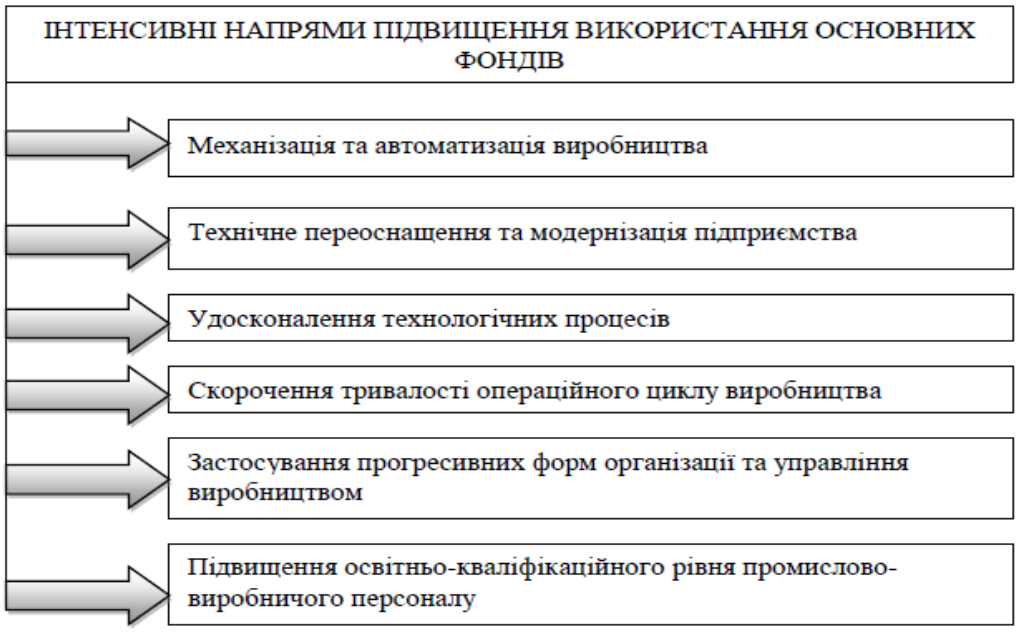

Рис. 3.4. Інтенсивні напрями підвищення ефективності використання основних фондів.

Значні резерви для покращення екстенсивного та інтенсивного використання основних фондів і виробничих потужностей полягають у вдосконаленні структури основних фондів. Оскільки збільшення випуску продукції можливо лише в основних виробничих цехах, важливо підвищити їх частку в загальному обсязі основних фондів.

Збільшення частки основних фондів допоміжного виробництва може призвести до підвищення фондомісткості, оскільки воно безпосередньо не збільшує обсяг виробництва. Однак без ефективно розвиненого допоміжного виробництва основні цехи не зможуть працювати на максимальну потужність.

Іванілов підкреслює, що «необхідно створити оптимальну виробничу структуру підприємства як важливий крок для покращення використання основних фондів. Він також зазначає, що швидке освоєння проектних потужностей, запуск нових технологічних ліній та обладнання є важливими резервами для покращення використання основних фондів та виробничих

потужностей. Практика показує, що середній час освоєння виробничих потужностей становить 5-6 років, хоча насправді досягти проектних показників можна за 1-2 роки, залежно від галузі» [48, с. 271].

У сучасних умовах важливо впровадити основні напрямки інтенсифікації відтворення основних фондів:

- значне вдосконалення організації робіт на всіх етапах процесу відтворення (від проектування до експлуатації нового обладнання);
- відповідність кожного підприємства своїй стратегії технічного, організаційного та економічного розвитку;
- переорієнтація інвестиційної політики на технічне переозброєння та реконструкцію виробничих потужностей, а також систематичне оновлення техніко-технологічної бази підприємств;
- створення організаційно-економічної системи на національному рівні для забезпечення зацікавленості науково-виробничого комплексу у впровадженні новітніх технологій та інновацій.

Згідно з думкою Квятковської Л.А., «для реалізації цих напрямків необхідна активна інженерно-виробнича діяльність підприємств і значні фінансові ресурси. Повний успіх можливий за умови постійної державної підтримки та участі ринкових інститутів і іноземного капіталу. Ключовим показником ефективного використання основних фондів є зростання обсягів виробництва продукції, який залежить від продуктивної роботи машин та устаткування, а також від ефективного використання знарядь праці» [49, с. 68].

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи результати дослідження щодо фінансового управління необоротними активами підприємства та пошуку шляхів його вдосконалення, можна зробити такі висновки:

1. Вартість необоротних активів підприємства залежить від обсягу фінансових ресурсів, які воно має у своєму розпорядженні. Структура покриття активів джерелами фінансування суттєво впливає на фінансовий стан підприємства. Оптимально сформовані необоротні активи завдяки раціональній структурі фінансових ресурсів забезпечують безперебійну діяльність підприємства та підтримують його платоспроможність на належному рівні.

2. Необоротні активи включають сукупність матеріальних і нематеріальних прав та ресурсів, які належать суб'єкту господарювання. Вони беруть участь у виробничих процесах, поступово передаючи свою вартість на продукцію, і їх корисний ефект очікується протягом періоду, що перевищує один рік.

3. Пріоритетним напрямом підвищення ефективності використання основних фондів є зменшення кількості невикористовуваного обладнання, виведення з експлуатації зайвих одиниць техніки, а також забезпечення введення в дію невстановленого обладнання.

З метою покращення фінансового управління необоротними активами підприємства пропонуємо такі заходи:

1. Основними кроками для підвищення ефективності використання основних фондів є:

- своєчасна заміна морально та фізично застарілого обладнання;
- прискорене введення в експлуатацію нових одиниць техніки;
- удосконалення системи технічного обслуговування обладнання, включаючи машини та тракторний парк ТОВ «АСКАНІЯ ФЛОРА»;
- використання сучасних форм оновлення обладнання, таких як лізинг;

- залучення інвестицій, як внутрішніх, так і зовнішніх.

2. Одним із показників підвищення ефективності використання основних фондів є зростання обсягів виробництва продукції. Разом з тим, цей показник залежить від рівня фондоозброєності праці та ефективного використання трудових ресурсів. Раціональне використання обладнання, повноцінна зайнятість протягом робочого дня і оптимізація тривалості робочих процесів сприяють зростанню продуктивності праці та обсягів виробництва.

3. У сучасних умовах необхідно реалізувати такі ключові напрями інтенсифікації відтворення основних фондів:

- вдосконалення організації робіт та економічного обґрунтування всіх етапів процесу відтворення (від проектування до експлуатації нового обладнання);
- дотримання підприємством власної стратегії технічного, організаційного та економічного розвитку;
- переорієнтація інвестиційної політики на технічне переоснащення та реконструкцію наявних виробничих потужностей;
- значне прискорення процесу виведення з експлуатації технічно застарілого та економічно неефективного обладнання;
- перехід від одноразової заміни застарілих інструментів до систематичного оновлення техніко-технологічної бази підприємств;
- створення національної організаційно-економічної системи, яка забезпечить мотивацію всіх учасників науково-виробничого комплексу до впровадження інноваційних технологій та ефективних процесів відтворення.

Загалом запропоновані заходи сприятимуть оптимізації фінансового управління необоротними активами та підвищенню ефективності використання основних фондів підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Диба В.М. Облік та аналіз необоротних активів : монографія. К. : КНЕУ, 2008. 288 с.

2. Економіка від А до Я : понятійно-термінологічний словник / О.В. Кураченко, М.А. Копнов, В.П. Сладкевич та ін. К. : Персонал, 2008. 368 с.

3. Семйон В.С. Поняття необоротних активів, їх класифікація та склад. Вісник Житомирського державного технологічного університету: економічні науки. 2019. № 3. С. 161–167.

4. Гринченко Л.М. Економіка підприємства. Харків : Вид. центр "Академія", 2019. 320 с.

5. Антонова І.В. Теорія бухгалтерського обліку. Львів : ЛНУ, 2021. 240 с.

6. Іваненко Т.О. Облік і аудит. Київ : КНЕУ, 2020. 256 с.

7. Ковальчук О.П. Економічна теорія. Одеса : ОНУ, 2017. 310 с.

8. Смирнова А.Є. Менеджмент підприємств. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 275 с.

9. Кучеренко В.В. Фінанси і облік. Дніпро : ДНУ, 2022. 280 с.

10. Литвиненко І.М. Бухгалтерський облік. Харків : ХНЕУ, 2019. 300 с.

11. Романенко П.Г. Економіка та облік. Львів : ЛІМ, 2018. 260 с.

12. Орлов С.В. Теорія і практика обліку. Київ : НАУ, 2020. 290 с.

13. Дмитренко Л.М. Облік основних засобів. Харків : Вища школа, 2017. 250 с.

14. Шевченко Н.О. Бухгалтерська справа. Київ : КНЕУ, 2021. 330 с.

15. Матвієнко Ю.А. Фінанси підприємств. Одеса : ОНУ, 2019. 280 с.

16. Савчук О.В. Економічний розвиток. Київ : ЛНУ, 2020. 310 с.

17. Богданович М.М. Інвестиційна діяльність. Харків : Академія, 2018. 290 с.

18. Нікітіна А.В. Фінансовий облік. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 270 с.

19. Тимощук І.Г. Економіка і менеджмент. Львів : Видавництво ЛНУ, 2022. 300 с.

20. Поліщук В.С. Сучасний облік. Харків : ХНЕУ, 2020. 320 с.

21. Олексієнко П.М. Інноваційний розвиток підприємств. Одеса : Вид. центр ОНУ, 2021. 330 с.

22. Новак І.О. Фінансова стратегія підприємства. Київ : НАУ, 2018. 245 с.

23. Герасимчук О.М. Управління необоротними активами. Харків : Вид. центр "Освіта", 2020. 300 с.

24. Мироненко Т.В. Бухгалтерський аналіз. Львів : ЛНУ, 2021. 290 с.

25. Павленко Ю.В. Економіка підприємств. Одеса : ОНУ, 2022. 310 с.

26. Пархоменко А.В. Аудит необоротних активів. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 280 с.

27. Черненко Л.С. Теорія економічного зростання. Харків : ХНЕУ, 2019. 320 с.

28. Власенко О.Г. Основи економіки. Київ : КНЕУ, 2020. 290 с.

29. Дробот О.В. Економіка і фінанси підприємств. Львів : ЛІМ, 2018. 270 с.

30. Руденко М.М. Фінансовий облік та аудит. Харків : Академія, 2022. 300 с.

31. Податковий кодекс України [Текст] : закон (№ 2755-VI) : [прийнято Верховною Радою України 02.10.2010] // Все про бухгалтерський облік. – 2021. – № 33-34. – С. 13–585.

32. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : закон (№ 436-IV) : [прийнято Верховною Радою України 16.01.2003] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi? Nreg=435-15 (дата звернення: 12.12.2024).

33. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : закон (№ 435-IV) : [прийнято Верховною Радою України 16.01.2003 // Офіційний сайт Верховної

Ради України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?Nreg=435-15 (дата звернення: 12.12.2024).

34. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон (№ 996-1V) : [прийнято Верховною Радою України 19.07.1999] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14 (дата звернення: 12.12.2024).

35. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс] : [прийнято Радою з МСБО] / пер. з англ. 2020 р. // Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-finansovoi-zvitnosti (дата звернення: 13.10.2021).

36. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] : накази : [прийнято Міністерством фінансів України] // Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html (дата звернення: 13.10.2021).

37. Семйон В. С. Поняття необоротних активів, їх класифікація та склад. Вісник Житомирського державного технологічного університету: економічні науки. 2019. № 3. С. 161–167.

38. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів [Електронний ресурс] : наказ (№ 561) : [затверджено Міністерством фінансів України 30.09.2003] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text (дата звернення: 13.10.2021).

39. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів [Електронний ресурс] : наказ (№ 1327) : [затверджено Міністерством фінансів України 16.11.2009] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1327201-09#Text (дата звернення: 13.10.2021).

40. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних

активів в сільськогосподарських підприємствах [Електронний ресурс] : наказ (№ 73) : [затверджено Міністерством аграрної політики України 21.02.2008] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0073555-08#Text (дата звернення: 13.10.2021).

41. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів [Електронний ресурс] : наказ (№ 1315) : [затверджено Міністерством фінансів України 29.12.2006] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу:https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1315201-06#Text (дата звернення: 13.10.2021).

42. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні [Електронний ресурс] : закон (№ 2658-III) : [прийнято Верховною Радою України 12.07.2001] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text (дата звернення: 13.10.2021).

43. Фірсова С.М. Особливості внутрішнього контролю використання необоротних активів підприємства / С.М. Фірсова, О.В. Гарасюта // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2019. – Вип. 16.6. – С. 184-187.

44. Антіш О.М. Основні засади покращення ефективності управління майном підприємства: [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: http://conferences.neasmo.org.ua/node/819

45. Атамась, Г.П. Ефективність використання основних засобів в аграрних підприємствах / Г.П. Атамась // Аграрний вісник Причорномор’я. – Одеса , 2017 . – Вип.65 . – С.10-13.

46. Гетьман О.О. Економічна діагностика. Навчальний посібник. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. К.: Центрнавчальної літератури, 2007.

47. Череп А.В. Ефективність використання основних фондів / Череп А.В., Клименко А.А. // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2014. – №6. – С. 214-217.

48. Іванілов О.С. Економіка підприємства : Підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.С. Іванілов. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.

49. Квятковська Л.А. Комплексний підхід до оцінки ефективності управління підприємством / Л.А. Квятковська, Л.Д. Воробйова // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Сер. : Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства. 2013, № 50. С. 67–75. URL: http://nbuv.gov. ua/UJRN/vcpiay_2013_50_15.